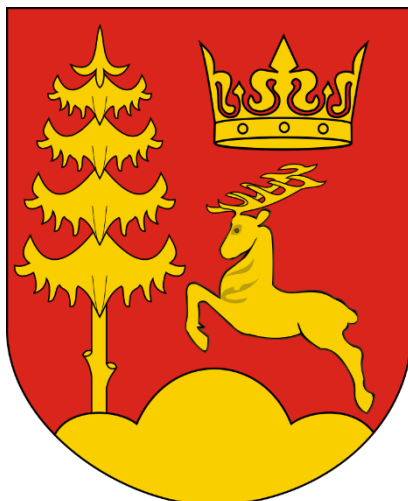

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY BUDZÓW

TEKST UJEDNOLICONY STUDIUM – część I

ZAŁĄCZNIK NR 1

do Zarządzenia Zastępczego Wojewody Małopolskiego Nr _____ z dnia _____
2018 r.

Ustalenia wprowadzone na podstawie art. 96 i art. 208 ust. 2 ustawy *Prawo geologiczne i górnictwo* (t.j. Dz. U. 2017 poz. 2126 z późn. zm.) wyróżniono w tekście kolorem zielonym, a także na rysunkach studium zgodnie z legendą.

Kraków, 2018 r.

ZESPÓŁ AUTORSKI:

MC kwadrat - studio projektowe, mgr inż. arch. Magdalena Czechowska, al. Dygasińskiego 5, 30-820 Kraków

- **mgr inż. arch. Magdalena Czechowska** – kierownik pracowni, główny projektant - uprawniona do sporządzania suikzp i mpzp na podstawie art. 5 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, członek byłej Południowej Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Katowicach nr KT – 376
- **mgr inż. arch. Magdalena Fajkosz** – członek Małopolskiej Okręgowej Izby Architektów RP MP-1561, uprawniona do sporządzania suikzp oraz mpzp na podstawie art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- **mgr inż. Dorota Borowiec - Ruśkowska** – specjalista do spraw zagadnień przestrzennych, ochrony przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego
- **mgr inż. Karol Koska** - specjalista do spraw zagadnień przestrzennych oraz infrastrukturalnych
- **mgr inż. Joanna Hodurek** – specjalista do spraw zagadnień przestrzennych i środowiskowych
- **mgr inż. Marta Wołowiec**
- **inż. Aleksandra Józefaciuk**

-WÓJT GMINY BUDZÓW-

BUDZÓW

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

TEKST STUDIUM

CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY

załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXXVIII/340/2014
Rady Gminy w Budzowie
z dnia 28 sierpnia 2014r.

BUDZÓW, SIERPIEŃ 2014r.

OPRACOWANIE:

BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO SPÓŁKA Z O.O.
UL. WAPIENICKA 24A
43-382 BIELSKO - BIAŁA

ZESPÓŁ AUTORSKI:

mgr JAN KOHUT - członek Południowej Okręgowej Izby Urbanistów z/s w Katowicach (nr wpisu KT-231)
DANUTA ROMAŃCZYK
EWA BABIŃSKA

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
1. Ogólna charakterystyka gminy Budzów	5
1.1. Położenie obszaru, układ administracyjny	5
1.2. Struktura przestrzenna	5
1.2.1. Ogólna charakterystyka gminy	5
1.2.2. Struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy	5
1.3. Położenie, rzeźba terenu	7
1.4. Budowa geologiczna, surowce mineralne	7
1.5. Stosunki wodne	8
1.6. Warunki klimatyczne	9
1.7. Warunki glebowe	9
1.8. Zasoby leśne	10
2. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska i przyrody oraz wymogów ich ochrony	11
2.1. Szata roślinna	11
2.2. Świat zwierzęcy	12
2.3. Krajobraz	13
2.4. Zasoby środowiska i przyrody oraz ich ochrona prawna	13
2.4.1. Obszary i obiekty chronione i wymagające ochrony na mocy ustawy o ochronie przyrody	13
2.4.2. Obszary i obiekty chronione na mocy przepisów odrębnych	14
2.5. Stan środowiska i źródła zagrożeń	15
2.5.1. Degradacja powierzchni ziemi	15
2.5.2. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	15
2.5.3. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych	16
2.5.4. Emisja hałasu	16
2.5.5. Promieniowanie elektromagnetyczne	17
2.5.6. Przekształcenie szaty roślinnej	17
2.6. Obszary zagrożeń środowiska	18
2.6.1. Zagrożenia powodziowe	18
2.6.2. zagrożenie ruchami masowymi ziemi	19
3. Uwarunkowania wynikające ze stanu funkcjonowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej	20
3.1. Rolnicze właściwości gleb i ich przydatność	20
3.2. Uwarunkowania produkcji rolniczej	21
3.3. Zanieczyszczenie gleb	22
3.4. Gospodarstwa rolne	22
4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków	24
4.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	24
4.2. Pozostałe obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków	24
4.3. Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy	27
4.4. Wnioski	27
5. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zainwestowania terenu	29
5.1. Przeznaczenie terenu	29
5.2. Struktura użytkowania terenu	29
5.3. Stan prawny gruntów	30
5.4. Rodzaje i funkcje zabudowy	30
5.4.1. Zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa	30
5.4.2. Zabudowa usługowa	31
5.4.3. Zabudowa rekreacyjna i turystyczna	32
5.5. Działalność gospodarcza na terenie gminy	32

6. Uwarunkowania społeczno - demograficzne	34
6.1. Dotychczasowe trendy rozwoju ludności, ruch naturalny, migracje	34
6.2. Charakterystyka struktury wieku ludności	35
6.3. Rozwój liczebny ludności	35
7. Stan systemów komunikacji	36
7.1. Komunikacja drogowa	36
7.2. Komunikacja kolejowa	39
7.3. Trasy i ścieżki rowerowe oraz szlaki turystyczne	39
8. Stan systemów infrastruktury technicznej	40
8.1. Zaopatrzenie w wodę	40
8.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	40
8.3. Zaopatrzenie w gaz i ciepło	40
8.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną	40
8.5. Telekomunikacja	41
9. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	42
9.1. Wnioski złożone do Studium	42
9.2. Ustalenia Strategii rozwoju gminy	44
9.3. Ustalenia dla gminy Budzów z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego	46

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z dnia 12.06.2012r., poz. 647 ze zm.) zobowiązuje wójta i radę gminy do sporządzenia i uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Prace nad „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Budzów” podjęto w lipcu 2013r. w oparciu o uchwałę Nr XXVII/242/2013 Rady Gminy w Budzowie z dnia 28 maja 2013r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Budzów.

Należy tu podkreślić, że dla gminy Budzów pierwsze Studium zostało sporządzone w latach 1998 - 1999 - uchwalone przez Radę Gminy w Budzowie w marcu 1999r. Niniejsze Studium jest aktualizacją (nową edycją) wymienionego studium przede wszystkim w zakresie struktury przestrzennej gminy, wskaźników zagospodarowania i użytkowania terenów oraz zasad ochrony środowiska i ochrony przyrody.

Celem Studium jest kompleksowe określenie długoterminowej polityki przestrzennej oraz stworzenie podstaw do działań, pozwalających na kształtowanie zagospodarowania gminy - przy zachowaniu zasad rozwoju zrównoważonego i utrzymania ładu przestrzennego.

Studium uwzględnia kierunki polityki przestrzennej państwa i regionu, przyjętych w „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 ” (M.P. z dnia 27.04.2012r., poz. 252) i w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego” (Uchwała Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22.12.2003r.).

W opracowaniu uwzględniono specyficzne problemy lokalne i ponadlokalne, a w szczególności uwarunkowania wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych oraz przewidzianych do objęcia ochroną na podstawie przepisów odrębnych,
- stanu środowiska przyrodniczego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków,
- prawa własności gruntów,
- warunków i jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- powiązań z obszarami sąsiadującymi,
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- zagrożeń powodziowych i naturalnych zagrożeń geologicznych.

Studium, po uchwaleniu, stanowić będzie akt kierownictwa wewnętrznego, obowiązującego władze samorządowe gminy w ich działaniu.

Istotną funkcją Studium jest koordynacja ustaleń planów miejscowych, umożliwiającą integrację obszaru jako określonej całości. Ustalenia Studium służyć będą jako merytoryczna podstawa dla opracowań tych planów oraz innych dokumentów planistycznych.

Studium, przedstawiające perspektywy rozwoju przestrzennego gminy, może być wykorzystane dla jej promocji, stanowiąc zachętę dla potencjalnych inwestorów, którzy zechcą czynnie uczestniczyć w rozwoju gospodarczym gminy.

Dokumentacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Budzów zawiera:

1) TEKST STUDIUM obejmujący:

- Część I - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy - załącznik nr 1
- Część II - Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy - załącznik nr 2

2) RYSUNKI STUDIUM obejmujące:

Rysunek nr 1 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego, mapa w skali 1 : 10000 - załącznik nr 3

Rysunek nr 2 - Uwarunkowania środowiskowe, przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego, mapa w skali 1 : 10000 - załącznik nr 4

Rysunek nr 3 - Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania terenu, prawa własności oraz złożonych wniosków - załącznik nr 5.

Tekst i rysunki Studium stanowią załączniki do uchwały Rady Gminy w Budzowie w sprawie uchwalenia studium.

Integralną częścią Studium, nie stanowiącą jednakże załącznika do uchwały, jest DOKUMENTACJA PRAC PLANISTYCZNYCH, która zawiera dokumentację czynności wymienionych w art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jakie wykonano w trakcie sporządzania studium.

1. Ogólna charakterystyka gminy Budzów

1.1. Położenie obszaru, układ administracyjny

Gmina położona w północno - wschodniej części powiatu suskiego (graniczy z powiatem wadowickim i powiatem myślenickim), województwo małopolskie. Gmina wiejska, centrum gminy oddalone od siedziby województwa - Krakowa o ok. 40 km (w kierunku północno - wschodnim), od siedziby powiatu - Suchej Beskidzkiej o ok. 7 km (w kierunku południowo - zachodnim). W skład gminy wchodzi sołectwa (wsie): Budzów, Baczyn, Bieńkówka, Jachówka, Palcza i Zachelmna

Gmina graniczy:

- od zachodu - z gminą Zembrzyce (powiat suski),
- od północy - z gminami Stryszów i Lanckorona (powiat wadowicki),
- od wschodu - z gminami Sułkowice, Pcim i Tokarnia (powiat myślenicki),
- od południa - z m.gminą Maków Podhalański (powiat suski).

Obszar o stosunkowo dużej powierzchni - 73,4 km² o kształcie wydłużonym: maksymalnej długości na linii wschód - zachód ok. 13 km i szerokości na linii północ - południe ok. 3 - 9 km.

1.2. Struktura przestrzenna

1.2.1. Ogólna charakterystyka gminy (2010 rok):

wybrane dane statystyczne	ogółem gmina Budzów		powiat suski
	jednostka	wielkość	
- powierzchnia	km ²	73,4	10,7% pow. powiatu
- liczba mieszkańców	tys. osób	8,697	10,3% ludn. powiatu
- gęstość zaludnienia	os/km ²	118	122
- stopień lesistości	% z pow. ogółem	39,9	48,2
- użytki rolne	% z pow. ogółem	47,1	41,4
- kobiety na 100 mężczyzn	K/100M	99	102
- ludność w wieku produkcyjnym	% ogółu ludności	61,1	62,1
- ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	os/100 os	63,6	60,9
- pracujący na 1000 ludności	prac./1000 M	57	143
- bezrobotni zarejestrowani	% ludn. w wieku produk.	7,7	6,3
- podmioty gospodarcze	jedn.REGON/10tys.M	666	915

/Źródło: www.stat.gov.pl.bd//

Struktura gminy:

wieś	ludność		powierzchnia		gęstość zaludnienia os/km ²
	I. ludności	% og.	km ²	% og.	
Ogółem, w tym:	8697	100,0	73,60	100,0	118
Budzów	2774	31,9	20,40	27,7	136
Bieńkówka	2218	25,5	20,46	27,8	108
Baczyn	896	10,3	7,11	9,7	126
Jachówka	1017	11,7	11,90	16,2	85
Palcza	1244	14,3	8,52	11,6	146
Zachelmna	548	6,3	5,21	7,0	105

/Źródło: Urząd Gminy/

1.2.2. Struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy:

- Zabudowa na obszarze gminy ukształtowała się w dolinach rzek Paleczki i Jachówki (Bieńkówki) oraz ich dopływów, w nawiązaniu do układów komunikacyjnych. Poszczególne wsie o zróżnicowanej wielkości i gęstości zaludnienia (od 85 os/km² w Jachówce do 146 os/km² w Palczy).

We wsi gminnej - Budzowie - tereny osadnicze występują skoncentrowane wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 956 Biertowice - Sułkowice - Budzów - Zembrzyce i drogi powiatowej nr 1689K Budzów - Bieńkówka - Stróża oraz w kilku zespołach zabudowy przysiółkowej usytuowa-

nych na północ i południe od rzeki Paleczki. Przeważa tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa przemieszana z obiektami usługowymi i produkcyjno - usługowymi oraz wykształconym centrum usług ponadlokalnych na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej i wymienionej drogi powiatowej.

We wsi Baczyn, położonej we wschodniej części gminy, tereny osadnicze występują skoncentrowane wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 956 i drogi powiatowej nr 1708K Baczyn - Bieńkówka oraz w kilku zespołach zabudowy przysiółkowej usytuowanych na południe od rzeki Paleczki. Przeważa tu zabudowa jednorodzinna i zagrodowa z nielicznymi obiektami usługowymi i produkcyjno - składowymi oraz słabo wykształconym centrum usługowym na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej z drogą powiatową.

We wsi Bieńkówka, położonej w południowo - wschodniej części gminy, tereny osadnicze występują skoncentrowane wzdłuż drogi powiatowej Budzów - Bieńkówka - Stróża oraz w kilku zespołach zabudowy przysiółkowej usytuowanych na południe od drogi powiatowej i na północ od potoku Bieńkówka. Przeważa tu zabudowa jednorodzinna i zagrodowa z nielicznymi obiektami usługowymi i produkcyjno - usługowymi oraz słabo wykształconym centrum usługowym w rejonie szkoły i kościoła.

We wsi Jachówka, położonej w południowej części gminy, tereny osadnicze występują skoncentrowane wzdłuż drogi powiatowej Budzów - Bieńkówka - Stróża oraz w kilku zespołach zabudowy przysiółkowej usytuowanych na południe od drogi powiatowej i na północ od potoku Jachówka. Przeważa tu zabudowa jednorodzinna i zagrodowa z obiektami usługowymi i produkcyjno - usługowymi oraz słabo wykształconym centrum usługowym w rejonie szkoły i kościoła.

We wsi Palcza, położonej we wschodniej części gminy, graniczącej z gminami Lanckorona i Sułkowice, tereny osadnicze występują skoncentrowane wzdłuż drogi wojewódzkiej 956 i drogi powiatowej nr 1707K Palcza - Brody oraz w kilku zespołach zabudowy przysiółkowej usytuowanych na północ od drogi wojewódzkiej i na południe od rzeki Paleczki. Przeważa tu zabudowa jednorodzinna i zagrodowa z obiektami usługowymi i produkcyjno - usługowymi oraz słabo wykształconym centrum usługowym na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej z drogą powiatową.

We wsi Zachełmna, położonej w północnej części gminy, graniczącej z gminą Lanckorona, tereny osadnicze występują skoncentrowane wzdłuż drogi powiatowej nr 1706K Stronie - Zachełmna - Budzów oraz w kilku zespołach zabudowy przysiółkowej. Przeważa tu zabudowa jednorodzinna i zagrodowa z nielicznymi obiektami usługowymi oraz słabo wykształconym centrum usługowym w sąsiedztwie szkoły podstawowej.

- Zewnętrzny układ drogowy zapewnia gminie powiązania z sąsiednimi miastami powiatowymi (Sucha Beskidzka, Wadowice) oraz z siedzibą województwa (Kraków). Przebiegająca przez centrum Budzowa droga wojewódzka to historyczna droga relacji Zembrzyce - Sułkowice - Biertowice (Kraków), której budowę w postaci drogi bitej ukończono w 1895 roku. Powiązania z gminami sąsiednimi (za wyjątkiem Makowa Podhalańskiego) zapewniają opisane wyżej drogi powiatowe.
- Dużym powierzchniowo obszarem funkcjonalnym w przestrzeni gminy są tzw. „tereny otwarte” upraw polowych, lasów i dróg z zabudową rolniczą skupioną w mniejszych lub większych przysiółkach.
- Wyraźne zmiany w przestrzeni rozpoczęły się w latach 70-tych XX wieku, głównie w wyniku przebudowy starej drewnianej zabudowy wiejskiej na bezstylową zabudowę jednorodzinną oraz zagospodarowania związanego z działalnością gospodarczą oraz przemieszaniem zabudowy mieszkaniowej, produkcyjnej i usługowej.

1.3. Położenie, rzeźba terenu

Budzów, wg fizyczno-geograficznego podziału Polski, leży w obrębie podprowincji: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, makroregionie - Beskidy Zachodnie, który reprezentuje tu mezoregion - Beskid Makowski. Cały obszar gminy zajmują „góry niskie” Beskidu Makowskiego położone na południe i północ od doliny rzeki Paleczki i jej dopływu Jachówki (Bieńkówki).

Wzniesienia Beskidu Makowskiego ukształtowały piaskowce i łupki płaszczowiny magurskiej. Główne wzniesienia mają w przewodzie przebieg równoleżnikowy, od których odchodzą odgałęzienia boczne prostopadle do dolin Paleczki i Jachówki. Wierzchowiny wzniesień głównych dochodzą do wysokości ok. 560 - 600 m npm w części północnej (pasmo Chełmu - 603,3 m npm), 530 - 630 m npm w części środkowej (zachodni skraj pasma Babicy - Jachowska Góra - 637 m npm) i 600 - 800 m npm w części południowej (pasmo Koskowej Góry). Kulminacja terenu gminy występuje na górze bez nazwy (806,0 m npm) w paśmie Koskowej Góry. Charakterystyczne są dość duże deniwelacje w granicach 120 - 180 m w części północnej i 210 - 320 m w części południowej.

Pochylenie stoków jest nierównomierne, występują na nich garby i niecki oraz głębokie wcięcia spowodowane przez wody potoków stałych i okresowych, spadki w części pogórskiej wynoszą od 10 do 15% i lokalnie powyżej 15%, w części górskiej 15 - 25% i 25 - 35%, lokalnie przekraczają 35%.

Ważnym elementem rzeźbotwórczym są głębokie wąwozy i wcięcia erozyjne potoków o kierunku zbliżonym do prostopadłego w stosunku do osi dolin głównych. Głębokość ich jest różna w zależności od materiału, w którym zostały wykształcone, jak również od czasu trwania procesów erozyjnych. Wahają się w granicach 2 - 8 m, a miejscami dochodzą do 10 m. Na ogół zaczynają się nieckowatymi lejami źródłiskowymi z gęstą siecią wąskich wciosowych dolin. Na odcinkach środkowych i dolnych doliny są szersze i płaskodenne o wyraźnie zaznaczonych krawędziach.

Współcześnie obszar modelowany przez zjawiska:

- obszary garbów, wysoczyzn i grzbietów górskich denudowane głównie przez wietrzenie chemiczne, spłukiwanie i ługowanie, osuwanie i spelżywanie, erozję wsteczną i boczną cieków powierzchniowych oraz procesy antropogeniczne,
- obszary den dolin głównych cieków nadbudowywane są podczas dużych wezbrań powodziowych i podlegają lokalnej erozji bocznej w korytach potoków meandrujących.

1.4. Budowa geologiczna, surowce mineralne

Na podstawie analizy profili geologicznych wierceń zamieszczonych w archiwalnych dokumentacjach geologicznych, literatury oraz materiałów kartograficznych stwierdza się, iż w budowie geologicznej rejonu gminy Budzów biorą udział głównie trzeciorzędowe utwory fliszu karpackiego oraz czwartorzędowe utwory zboczowe, lessopodobne i rzeczne (aluwia).

Starsze podłoże terenu budują utwory fliszowe karpackie wieku trzeciorzędowego. Są to utwory związane z dużymi jednostkami tektonicznymi Karpat Zewnętrznych tj. płaszczowiną śląską oraz płaszczowiną magurską. Przedmiotowy teren usytuowany jest w obrębie linii Milówka - Żywiec - Dąbrówka - Myślenice oddzielającej jednostkę śląską od magurskiej.

Występujący w podłożu kompleks skał złożony jest z głównie z naprzemianległych warstw piaskowców muskowitzowych (głównie cienkoławicowych i drobnoziarnistych) oraz łupków marglistych wchodzących w skład tzw. „warstw krośnieńskich” zaliczanych do jednostki śląskiej. Miąższość „warstw krośnieńskich” wynosi około 1000 m, a wiek ich określa się na trzeciorzęd - oligocen.

Jednostka magurska reprezentowana jest głównie przez piaskowce glaukonitowe i łupki oraz lokalnie łupki pstre i piaskowce ciężkowickie - utwory te budują masywy głównych wzniesień - pasma Koskowej Góry, Babicy, Chełmu i in..

Piaskowce glaukonitowe i łupki warstw magurskich wykształcone są jako piaskowce średnio- i gruboławicowe z obfitym glaukonitem, przeławicowane łupkami. Miąższość ich wynosi około 1000 m, a wiek ich określa się na trzeciorzęd - eocen górny.

Łupki pstre to głównie czerwone i zielone łupki ilaste, lokalnie czerwone mułowce, podrzędnie z wkładkami gruboławicowych piaskowców zlepieńcowatych. Piaskowce te osiagając miąższość kilkudziesięciu metrów przeważając nad łupkami wydzielane są jako odrębne ogniwo - piaskowce ciężkowickie. Miąższość tych warstw wynosi od kilkunastu do 150 m, a wiek ich określa się na trzeciorząd (najwyższy paleocen - środkowy eocen).

Utwory fliszu karpackiego w procesie wietrzenia tworzą kolejno wietrzliny kamieniste zaglinione (głównie ilem, gliną pylastą zwięzłą lub gliną pylastą) oraz wietrzliny spoiste tj. głównie ily, gliny pylaste zwięzłe lub gliny pylaste z okruciami kamienistymi piaskowców i łupków. Miąższość warstw wietrzelinowych z reguły wynosi kilka metrów.

Na stokach wzgórz oraz na zboczach dolin zalegają utwory zboczowe powstałe wskutek przemieszczania się materiału skalnego po stokach. Są to rumosze łupków i piaskowców zaglinione gliną piaszczystą, gliną pylastą, gliną pylastą zwięzłą bądź ilem.

Utwory rzeczne (aluwia) związane są z akumulacyjną działalnością cieków Paleczki i Jachówki oraz ich lokalnych dopływów. Utwory te wykształcone są głównie w postaci pospótek, żwirów i otoczków, lokalnie zaglinionych piaskami gliniastymi i glinami piaszczystymi.

W obszarze teras rzecznych i bezodpływowych zagłębień terenu zalegają lokalnie warstwy gruntów zawierających domieszki części organicznych tj. gliny pylaste oraz gliny pylaste zwięzłe z domieszkami humusu.

Surowce mineralne

Ze zróżnicowaną budową geologiczną wiążą się także surowce mineralne. Potencjalne złoża piaskowców przydatnych dla budownictwa występują w części górskiej gminy gdzie zostały udokumentowane w ~~trzech~~ czterech złożach:

- złoża piaskowców „Palcza” o zasobach rozpoznanych szczegółowo na terenie wsi Palcza,
- złoża piaskowców „Palcza II” o zasobach rozpoznanych szczegółowo na terenie wsi Palcza,
- **złoża piaskowców „Palcza III” o zasobach rozpoznanych szczegółowo na terenie wsi Palcza,**
- złoża piaskowców „Harbutowice” o zasobach rozpoznanych wstępnie na terenach wsi Palcza i wsi Harbutowice (gm. Sułkowice).

W głębokim podłożu zalegają złoża węgla kamiennego - nie zostały dotychczas udokumentowane.

1.5. Stosunki wodne

Okolo 95% obszaru opracowania odwadniane jest bezpośrednio przez rzekę Paleczkę i jej dopływy (Jachówka (Bieńkówka), Zachełmka, Glinniczek, Drożdżynka i in.). Rzeka płynie przez centralną część obszaru z północnego wschodu na południowy - zachód i po połączeniu z potokiem Jachówka w centrum wsi Budzów, płynie dalej do gminy Zembrzyce gdzie uchodzi do Skawy. Zachodni i północny skraj wsi Bieńkówka odwadniają źródłowe odcinki potoku Harbutówka, który jest dopływem Skawinki oraz potoku Trzebuńka, który jest dopływem Raby, natomiast północny i zachodni skraj wsi Palcza - źródłowe odcinki potoków Cedron i Harbutówka, a północny skraj wsi Budzów - źródłowe odcinki potoku Stryszawka, który jest dopływem Skawy na terenie gminy Stryszów.

Cały obszar należy zatem do trzech zlewni II rzędu rzek Skawy, Skawinki i Raby. Cieki zasilane są powierzchniowo, głównie z opadów atmosferycznych i roztopów, co powoduje częste wezbrania stanów wody i powodzie. Naturalny bilans zlewni odznaczający się wysokimi sumami opadów i odpływu, w przybliżeniu zachowuje równowagę pomiędzy odpływem i stratami.

Główny ciek Paleczka płynie meandrując w szerokiej (od 200 - 450 m) płaskodennej dolinie o spadku na terenie wsi Budzów ok. 0,9%. W obrębie dna doliny wykształcona została terasa zalewowa, miejscami nadzalewowa.

Wody podziemne na obszarze występują, podobnie jak w całych Beskidach, w dwóch poziomach tj. w utworach czwartorzędowych oraz w skalnym podłożu fliszowym wieku trzeciorzędowego i kredowego. Utwory czwartorzędowe to osady aluwialne w dolinach cieków, gdzie wodonośne są żwiry i piaski oraz pokrywy zwietrzelinowe na stokach.

W formacjach fliszowych wodonośne są głównie piaskowce - gdzie zwierciadło wody jest nieciągłe, ustalone na kilku poziomach od 1 m do 27 m (średnio na głębokości 15, 30 m) - najgłębiej w strefach wododziałowych.

W obrębie dolin - poziom wód gruntowych występuje na głębokości od 0,2 - 2,6 m (na terasach niskich) i 4,5 - 10m (na terasach wyższych). Poziom ulega okresowym wahaniom w zależności od stanu wody w ciekach.

1.6. Warunki klimatyczne

Klimat tego obszaru kształtowany jest pod wpływem niżów i wyżów barycznych wędrujących najczęściej z zachodu przynoszących powietrze polarno - morskie i zmienność pogody (odwilże w zimie, zachmurzenie i opady w lecie).

Oprócz zjawisk cyrkulacyjnych na stosunki klimatyczne obszaru (szczególnie klimaty lokalne) mają wpływ wysokości bezwzględne i deniwelacje oraz orografia i urzeźbienie terenu. Wynikiem tego jest istotne zróżnicowanie elementów klimatycznych zmieniających się i zaostrzających w miarę wzrostu wysokości nad poziom morza i nad poziomy lokalnych dolin.

Według klasyfikacji Hessa obszar znajduje się w piętrze klimatycznym „umiarkowanie ciepłym” zawartym w powiecie suskim w przedziale od 260 do 725 m npm, a charakteryzują go następujące parametry:

		(dane z wielolecia ze stacji meteor.)
– średnia temperatura roku	6 - 8 ⁰ C	(Maków Podhalański - 7,1)
– roczna suma opadów	800 - 1000 mm	(Maków Podhalański - 942 Budzów - 908, Bieńkówka - 1060)
– liczba dni z pokrywą śnieżną	70 - 110	(Maków Podhalański - 80)
– liczba dni bez przymrozków	170 - 145	(Maków Podhalański - 151)
– liczba dni pogodnych	50 - 55	•
– liczba dni z mgłą	30 - 50	(Maków Podhalański - 45)
– długość okresu wegetacyjnego	220 - 200	(Maków Podhalański - 201)
– średnia prędkość wiatru	2,2 - 2,5 m/sek	(Wadowice - 2,2)
– przeważające kierunki wiatru	płd.-zach. (SW) i zachodnie (W)	(Maków Podhalański 21,5% E, 10,0%W)

Przytoczonych danych ze stacji Maków Podhalański, która położona jest na wysokości 350 m npm, nie można odnosić jednoznacznie dla obszaru wsi, która położona jest wyżej i niektóre parametry będą tu „ostrzejsze” (średnia temperatura roczna - niższa, opady - wyższe, długość okresu wegetacyjnego - krótsza, przeważające kierunki wiatrów - inne, itp.).

Różnice w klimacie lokalnym spowodowane są też przez rzeźbę terenu i ekspozycję zboczy, i zaznaczają się głównie w: występowaniu inwersji termicznej, zaleganiu mgieł i usłonecznieniu.

1.7. Warunki glebowe

W gminie Budzów występuje znaczne zróżnicowanie typologiczne, gatunkowe i rodzajowe gleb. Przestrzenna zmienność ich występowania uwarunkowana została urzeźbieniem terenu, właściwościami czynników glebotwórczych, warunkami klimatycznymi, stosunkami wodnymi oraz szatą roślinną.

Występujące gleby należą do gleb terenów górskich i podgórszych, w zależności od właściwości skały macierzystej spotykamy tu:

* na gliniasto - ilastej zwietrzelinie piaskowców i łupków fliszowych budujących stoki przeważają gleby:

- brunatne, w zależności od podłoża brunatne właściwe (skały fliszowe o spoiwie węglanowym) oraz brunatne kwaśne (skały fliszowe o spoiwie niewęglanowym), gleby szkieletowe i grubokamieniste o składzie mechanicznym gleb gliniastych i ilastych średnio i silnie szkieletowych, występują powszechnie w niższych partiach stoków, na spłaszczeniach podstokowych i w dolinie Paleczki, silnie zróżnicowane pod względem miąższości i zasobności w przyswajalne składniki pokarmowe, III, IV i V klasy gleb,

- bielicowe (wytworzone w drzewostanach szpilkowych) i pseudobielicowe (powstałe po wylesieniu i przeznaczeniu pod uprawę gleb bielicowych) wyjąłowane, silnie zakwaszone, lekkie i szkieletowe, występują w górnych partiach wzniesień i na stokach o dużych spadkach, V, VI i VIz klasy gleb,
- * na utworach aluwialnych w dolinach, mady w różnym stadium rozwoju:
 - inicjalne w granicach współczesnych koryt rzecznych, szkieletowe o składzie mechanicznym żwirów piaszczystych, rolniczo nieprzydatne,
 - na wyższych terasach w dolinie Paleczki oraz dolnych odcinkach głównych dopływów, gleby gliniaste lekkie i średnie, brunatne o składzie mechanicznym gleb gliniastych i piaszczystych silnie szkieletowych, o dobrze wykształconych profilach glebowych i dużej zasobności w składniki pokarmowe, cierpią na okresowe niedobory wilgoci, a część z nich jest stale dewastowana przez wody powodziowe, III klasy gleb, w znacznej części zajęte przez pastwiska lub lasy,

1.8. Zasoby leśne

Występowanie lasów jest tu bezpośrednio związane z istnieniem pięter roślinnych charakterystycznych dla Karpat. Dla obszaru wznoszącego się od poziomu ok. 320 m n.p.m. w dolinie Paleczki do wysokości niewiele ponad 800 m n.p.m. w szczytowych partiach Koskowej Góry typowa jest szata roślinna charakterystyczna dla pięter pogórza i regla dolnego. Łatwa dostępność, intensywne zagospodarowanie rolnicze i rozwój osadnictwa praktycznie całkowicie wyrugowały z tego obszaru roślinność naturalną. Na całym obszarze dominują pola uprawne, łąki i pastwiska, wierzchowiny najwyższych wzniesień porośnięte są lasami.

Wg Z. Witkowskiego stopień odkształcenia występujących obecnie zbiorowisk roślinnych w stosunku do naturalnej roślinności potencjalnej - oceniony jako umiarkowany i silny. Tylko w niewielu miejscach zachowały się fragmenty naturalnych lasów grądowych, kwaśnej buczyny karpackiej, zespołów olszyny karpackiej czy łągu wierzbowego. Lasy, stanowiące około 40% powierzchni gminy, zajmują część północno - zachodnią i południową gminy. Większe zespoły zieleni o charakterze półnaturalnym występują w górnych partiach stoków pasma Koskowej Góry

2. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska i przyrody oraz wymogów ich ochrony

2.1. Szata roślinna

Gmina Budzów położona jest w obszarze o dużej wartości przyrodniczej. Bogate zróżnicowanie siedliskowe związane z urozmaiconą rzeźbą terenu, dość gęstą siecią hydrograficzną oraz niezle zachowaną naturalną strukturą przyrodniczą, znajduje odzwierciedlenie w bogactwie szaty roślinnej.

Charakterystyczne zespoły roślinności występujące obecnie na terenie gminy:

- Zespoły leśne, porastające głównie grzbiety i stoki o dużych spadkach oraz głębokie doliny cieków, o strukturze gatunkowej znacznie przekształconej w stosunku do dominującej tu pierwotnie roślinności. Naturalne zbiorowiska leśne odpowiadające buczynie karpackiej regla dolnego i pogórza. Dziś przeważają tu gatunki iglaste (świerk, sosna, jodła) sztucznie wprowadzone na siedliska lasów liściastych. Oprócz terenów sklasyfikowanych, jako lasy występują tu liczne zadrzewienia i zakrzewienia w postaci śródpolnych enklaw, zajmujących naturalne obniżenia i skarpy oraz zadrzewienia przydrożne i roślinność przyzagrodowa o zróżnicowanym składzie gatunkowym.
- Zespoły łąkowe występujące najczęściej wśród lasów i na większych spłaszczeniach terenowych o ubogiej formacji roślinnej charakterystycznej dla łąk łąkowych powstałych na zakwaszonych glebach, w naturalnych obniżeniach terenowych zwykle podmokłych o bogatszym składzie gatunkowym. Tereny te w większości spełniają rolę pastwisk, czasem kośnych łąk górskich.
- Zespoły łąkowe leśno - łąkowe na siedlisku olsu wierzbowo-topolowego z olszą szarą której towarzyszą zarośla łozowe, zbiorowiska roślinności wodnej i szuwarowej oraz wilgotne łąki i pastwiska w korytach i na terasach rzecznych, o charakterze zbiorowisk zbliżonych do naturalnych o składzie gatunkowym w umiarkowanym stopniu kształtowanym przez użytkowanie gospodarcze.
- Zbiorowiska synantropijne upraw polowych, o okresowo pełnej pokrywie roślinnej, rozwijające się w warunkach kształtowanych przez człowieka (rośliny uprawne z niewielkim udziałem gatunków rodzimych), występujące głównie na stokach o niższych spadkach.
- Zbiorowiska ruderalne w strefach zabudowy charakteryzujące się dominacją gatunków obcego pochodzenia rozwijające się w nieustabilizowanych warunkach środowiska ze znacznymi powierzchniami pozbawionymi pokrywy roślinnej.

Lasy i zadrzewienia o powierzchni ponad 3305 ha (w tym: 2952 ha lasów i 353 ha zadrzewień) zajmują ok. 45% powierzchni gminy. Większe kompleksy leśne porastają stoki pasma Chełmu oraz wyższe partie pasm Babicy i Koskowej Góry. Około 37% powierzchni leśnych stanowią lasy państwowe, administrowane przez Nadleśnictwo Sucha. Występują w kilku kompleksach: na północnym i południowym stoku Chełmu, południowo-zachodnim stoku Makowskiej Góry i na południowym stoku góry Lasek wznoszącej się nad centrum wsi Budzów, na północnych stokach Koskowej Góry a także na wzgórzach w Baczynie i Palczy.

Według przyrodniczo - leśnej regionalizacji Polski obszary leśne położone są w obrębie:

VIII Krainy Karpackiej, w dzielnicy 5 - Beskidu Makowskiego i Wyspowego i mezoregionie 5a - Beskidu Makowskiego, o następujących typach siedliskowych:

- Las górski (LG) i las mieszany górski (LMG) - siedliska najbardziej rozpowszechnione w wyższych partiach Beskidu Makowskiego, występują na glebach brunatnych wytworzonych ze szkieletowych glin lub pyłów gliniastych różnej grubości. Pierwotnie o charakterze liściastym, obecna struktura gatunkowa znacznie przekształcona. Dziś przeważają drzewostany mieszane iglasto - liściaste sztucznie wprowadzone na siedliska lasów liściastych o bogatym podszyciu i runie. Skład gatunkowy drzewostanu tworzą głównie: świerk (32%), buk (30%) i jodła (26%) z niewielką domieszką drzewostanów pierwotnych: modrzew, dąb, jawor i klon. Składnikami runa są rośliny zielne: kopytnik, miodunka, gajowiec, storczyki, malina, jeżyny, paprocie, zawilce, fiołek, wawrzynek. Warstwę podszytu tworzą: bez koralowy i czarny, jarzębina, kruszyna, leszczyna.

- Lasy wyżowe: mieszany (LMwyż) i świeży (Lwyż) - siedliska w niższych partiach Beskidu Makowskiego na wschód od doliny Skawy, występują na bardziej żyznych glebach brunatnych. Przewaga drzewostanów iglastych: świerk, modrzew, jodła i sosna. Trawiasto - zielne runo tworzą paprocie średnio wysokie oraz zioła: zachyłka, kosmatka, płonnik, gajowiec, stąrzec. Warstwę podszytu stanowią głównie samosiewy gatunków występujących w warstwie drzewostanu czasem z domieszką jarzębiny, bzu koralowego i czarnego czy suchodrzewu.
- Lasy łęgowe i zadrzewienia dolinne - to zespoły olszy szarej, wierzb, świerka i krzewów z domieszką wierzby i jesionu, w podszytcie z suchodrzewem, porzeczką i jeżyną, z bogatymi zbiorowiskami zielnymi. Występują na naszortach rzecznych i madach inicjalnych nieuregulowanych odcinków koryt rzecznych.

2.2. Świat zwierzęcy

Dostępne materiały dotyczące **świata zwierzęcego** dają ograniczony obraz właściwego rozeznania fauny. Występowanie różnorodnych zbiorowisk roślinnych, dużych kompleksów leśnych, sąsiedztwo obszaru w stanie naturalnym, duże zróżnicowanie orograficzne oraz niski stopień ingerencji człowieka pozwala wnioskować, że jest to rejon bogatej i urozmaiconej fauny, która w rejonach o trudnej dostępności posiada dogodne warunki rozwoju. Badania fauny naziemnej wokół planowanego zbiornika Świnna Poręba, prowadzone w latach 1995 - 1996, wykazały:

Ssaki - na badanym obszarze stwierdzono występowanie 30-tu gatunków. Najbogatszym siedliskiem drobnej teriofauny naziemnej były wilgotne łąki (stwierdzono tu obecność ośmiu gatunków drobnych ssaków, w tym 3 gatunki chronione: ryjówka aksamitna, rzęsortka rzeczna i zębiełka kaliczka); mezofilne łąki kośne to siedlisko zdominowane przez ubikwistyczne gatunki (7 gatunków drobnych ssaków, w tym 2 chronione - kret i ryjówka aksamitna); obszary silnie zsynantropizowane - pola uprawne i użytki zielone, z wyraźną zaznaczoną obecnością typowych gatunków synantropijnych, jak mysz domowa oraz szczur śniady (stwierdzono tu obecność ośmiu gatunków drobnych ssaków, w tym 3 chronionych - kret, ryjówka aksamitna, jeż zachodni). W rozczłonkowanych zespołach leśno - łąkowych stwierdzono obecność 4 gatunków dużych ssaków, z wyraźną przewagą sarny na obrzeżach lasów, jelenia w centrum kompleksów leśnych, na terenach otwartych (łąki i zadrzewienia półnaturalne) dominowały sarna i zajęc oraz łasicowate (tchórz i kuna domowa).

Ptaki - badania wykazały występowanie ogółem 95 gatunków ptaków, w tym 13 gatunków niełęgowych. Najwięcej gatunków stwierdzono w lesie mieszanym (31), następnie w grądzie (27), buczynie (26), łęgu nadrzecznym (25), najmniej na łąkach i polach (11). W korycie rzek Skawy i Paleczki obserwowano 6 gatunków łęgowych, w tym 3 należące do zagrożonych (bąk, kropiatka, batalion) i 2 do gatunków rzadkich (bocian czarny, czeczotka).

Gady i płazy - wśród gadów stwierdzono występowanie 5-ciu gatunków (jaszczura zwinka jaszczurka żyworódka, padalec zwyczajny, zaskroniec, żmija zygzakowata); wśród płazów 14 gatunków, w tym wszystkie gatunki traszek, salamandrę i ropuchę zieloną. Krzyżujące się tutaj zasięgi gatunków górskich i niżowych powodują, że skład gatunkowy fauny płazów jest bogaty i urozmaicony.

Według opracowania B. Szczęsnego i K. Kukuły (badania prowadzone w związku z budową zbiornika wodnego) - fauna zasiedlająca wody Skawy i jej beskidzkich dopływów reprezentuje jednolitą strefę faunistyczną typu zachodniobeskidzkiej rzeki górskiej o składzie gatunkowym charakterystycznym dla rzek karpackich z umiarkowanie zmienionymi warunkami ekologicznymi.

2.3. Krajobraz

Naturalny krajobraz gminy Budzów został zmieniony w wyniku wielowiekowej działalności człowieka. W związku z tym można tu wyróżnić tylko krajobrazy semi-naturalne i kulturowe.

Krajobrazy semi - naturalne to:

- Krajobraz lasów mieszanych pogórza i regła dolnego
Występuje wyłącznie w zwartych kompleksach lasów państwowych i fragmentów lasów prywatnych w południowej i północnej części gminy i jest krajobrazem najbardziej zbliżonym do naturalnego.
- Krajobraz polan śródleśnych i przyleśnych
Polany w obrębie lasów i na ich skraju zarośnięte są w większości w sposób naturalny. W niewielkiej części występują sztuczne nasadzenia oraz prowadzona jest gospodarka kośno - pastwiskowa.
- Krajobraz przekształconych dolin rzecznych
Obejmuje system naturalnie ukształtowanych dolin rzek Paleczka i Jachówka (Bieńkówka) oraz ich bocznych dopływów. Rzeki w swych dolnych biegach mają doliny płaskodenne, doliny dopływów są wąskie, głębokie o ostrych krawędziach.
Korytom cieków na ogół towarzyszą zespoły zieleni leśno - łąkowej stanowiące ich otulinę biologiczną. Przekształcenie krajobrazu dolin nastąpiło w części poprzez zabudowę hydrotechniczną (umocnienia i groble) a także zabudowę mieszkalną i zagrodową, zwłaszcza w dnie dolin Paleczki, Jachówki, Drożdżynki i Glinniczka.

Krajobrazy kulturowe to:

- Kulturowy przekształcony krajobraz rolniczy
Są to obszary wylesione wzięte pod uprawy rolne. Zaliczyć tu można pola uprawne przydatne do produkcji rolniczej wraz z nieliczną zabudową zagrodową usytuowaną na obrzeżach kompleksów. Krajobraz taki zachował się dużymi fragmentami w południowym obszarze gminy oraz w części centralnej i wschodniej na północ od Paleczki.
- Kulturowy przekształcony krajobraz rozproszonej zabudowy siedliskowej
Tworzy go zabudowa jednorodzinna i zagrodowa rozproszona w terenach rolnych. Krajobraz taki stanowi mało istotny element w gminie - występuje we wszystkich wsiach, zwłaszcza w Budzowie i Bieńkówce w postaci zabudowy przysiółkowej.
- Kulturowy przekształcony krajobraz zwartej zabudowy wiejskiej
Obejmuje zwartą zabudowę mieszkalną jednorodzinną i zagrodową, obiekty usługowe i produkcyjno - usługowe, usytuowane w centrum gminy po obu stronach drogi wojewódzkiej relacji (Biertowice) - Budzów - (Zembrzyce) i drogi powiatowej relacji Budzów - Bieńkówka (Stróża).

2.4. Zasoby środowiska i przyrody oraz ich ochrona prawna

2.4.1. Obszary i obiekty chronione i wymagające ochrony na mocy ustawy o ochronie przyrody

1/ Obszary i obiekty przyrodnicze chronione

- Obiektami aktualnie chronionymi na terenie gminy są pomniki przyrody żywej:
 - ustanowiony w 1968r. - lipa drobnolistna we wsi Zachełma przy bud. nr 46,
 - ustanowiony w 2001r. - lipa drobnolistna we wsi Baczyn przy bud. nr 98.
- Na terenie gminy obowiązuje ponadto ochrona gatunkowa roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych realizowane na podstawie odpowiednich rozporządzeń Ministra Środowiska.

Na terenie gminy można spotkać gatunki roślin i zwierząt, które podlegają ochronie prawnej:

- z pośród roślin podlegających ścisłej ochronie: parzydło leśne, podrzeń żebrowiec, dziewięciśli beżłodygowy, buławnik mieczolistny, skrzyp olbrzymi, bluszcz pospolity, listera jajowata, widłak jałowcowaty, podkolan biały. Kilka gatunków podlega ochronie częściowej i są to: kopytnik pospolity, centuria pospolita, kruszyna pospolita, przytulia wonna, paprotka zwyczajna, pierwiosnek wyniosły oraz kalina koralowa.

- ze zwierząt podlegających ścisłej ochronie, występujące w naturalnym środowisku można wymienić: minoga strumieniowego, strzeblę potokową, śliza, lipienia, pstrąga, świnkę, ropuchę, salamandrę plamistą, jaszczurkę zwinkę, zaskrońca, bociana czarnego, derkacza, dzięcioła czarnego, krogulca, sowę uszatą, jeża, i wydrę.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska dnia 14 sierpnia 2001 roku w sprawie określenia rodzajów siedlisk, na analizowanym obszarze ochronie podlegają także następujące siedliska:

- dolnoregłowy las świerkowo - bukowy z domieszką jodły,
- nadpotokowa olszyna górską,
- źródłiska.

W realizowanym projekcie RDOŚ w Krakowie „Utrzymanie bioróżnorodności siedlisk kserotermicznych w Małopolsce”, który ma na celu zinventaryzowanie i objęcie zabiegami ochronnymi puli genowej zbiorowisk roślinności kserotermicznej (murawy kserotermiczne, ciepłolubne lasy i zarośla, zbiorowiska naskalne), nie objęto obszaru gminy.

2/ Obszary i obiekty przyrodnicze wymagające ochrony

Przeprowadzone waloryzacje przyrodnicze byłego woj. bielskiego (Waloryzacja szaty roślinnej i krajobrazu województwa bielskiego, część północna i południowa. Uniwersytet Śląski, Katowice 1994r.) oraz inne opracowania specjalistyczne (Inwentaryzacja kręgowców i wybranych grup bezkręgowców województwa bielskiego. Polska Akademia Nauk - Instytut Ochrony Przyrody, Kraków 1994r.) a także projekty realizowane aktualnie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie, nie wskazały nowych obszarów i obiektów wymagających ustanowienia form ochrony na mocy ustawy o ochronie przyrody.

2.4.2. Obszary i obiekty chronione na mocy przepisów odrębnych

Poza zasobami chronionymi przepisami ustawy o ochronie przyrody w obszarze gminy występują także zasoby środowiska przyrodniczego chronione odrębnymi przepisami ustawowymi. Są to:

1/ Lasy, w tym zwłaszcza lasy państwowe „uznane za ochronne”, na podstawie ustawy o lasach:

- Zarządzeniem Nr 149 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 11 września 1996 r. w sprawie uznania za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa będące w zarządzie PGL - Nadleśnictwa Sucha - obręb Sucha.

Na terenie gminy występuje kilkadziesiąt oddziałów leśnych Nadleśnictwa Sucha o łącznej powierzchni 806 ha, co stanowi 27,0% ogółu gruntów leśnych. Posiadają kategorię „wodochronnych” oraz „glebochronnych”.

2/ Wody powierzchniowe i podziemne - chronione na podstawie ustawy Prawo wodne, w tym:

- wszystkie ciekі powierzchniowe naturalne i sztuczne,
- zlewnia rzeki Paleczki chroniona ogólnie jako teren ochrony pośredniej ujęcia drenażowego na rzece w Zembrzycach,
- wody podziemne ujęte dla potrzeb zaopatrzenia w wodę obiektów w centrum wsi Budzów, chronione w strefach ochrony bezpośredniej ustalonych decyzją Starosty Suskiego.

3/ Chronione grunty rolne i leśne.

Ochrona przed przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne regulowana jest ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ustawą o lasach.

Szczególną ochroną przed zainwestowaniem na terenie wsi podlegają (wymagają zgody właściwych organów na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne):

- użytki rolne na glebach klas III-cich zajmujące ok. 2,2% ogółu użytków w gminie,
- wszystkie tereny sklasyfikowane jako lasy bez względu na stan własności.

4/ Udokumentowane złoża kopalin - ujęte w Bilansie zasobów kopalin w Polsce - wymagające z mocy ustawy Prawo geologiczne i górnicze uwzględnienia w studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy są to:

- złoża piaskowców „Palcza” o zasobach 353 tys. ton rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1) - okresowo eksploatowane,
- złoża piaskowców „Palcza II” o zasobach 139 tys. ton rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1) - okresowo eksploatowane,
- złoża piaskowców „Palcza III” o zasobach 1759 tys. ton rozpoznanych szczegółowo (w kat. C1),
- złoża piaskowców „Harbutowice” o zasobach 47980 tys. ton rozpoznanych wstępnie (w kat. C2+D) - występuje częściowo na terenie gminy Sułkowice - nie eksploatowane.

Szczegółowe informacje nt. powyższych złóż przedstawia poniższa tabela:

Nazwa złoża	Kopalina	Wydawca decyzji/ aktu zatwierdzającego/ zawiadomienia	Znak decyzji/ aktu zatwierdzającego/ zawiadomienia	Data wydania decyzji/ aktu zatwierdzającego / zawiadomienia	Kod w bazie MIDAS
Palcza	Kamienie łamane i bloczne	Starosta Suski	WS.IG.7530/27/09	2009-12-21	13883
Palcza II	Kamienie łamane i bloczne	Starosta Suski	WS.GM.7530/7/10	2010-10-13	14719
Palcza III	Kamienie łamane i bloczne	Marszałek Województwa Małopolskiego	SR-IX.7427.2.2016.PS	2016-02-15	18003
Harbutowice	Kamienie łamane i bloczne	Prezes Centralnego Urzędu Geologii	KZK/012/K/3561/77	1977-05-10	921

2.5. Stan środowiska i źródła zagrożeń

Rozwój osadnictwa i rolnictwa, mający często charakter żywiłowy, spowodował zmiany w środowisku przyrodniczym gminy. Ujawniło się to zwłaszcza w jego elementach abiotycznych takich jak: powierzchnia ziemi, powietrze atmosferyczne, wody, gleby oraz biotycznych - szata roślinna.

2.5.1. Degradacja powierzchni ziemi

Wpływ na degradację powierzchni ziemi, poza działaniami antropogenicznymi, w tym przypadku mają także procesy naturalne.

Urozmaicona rzeźba (znaczne spadki i duże deniwelacje względne) oraz cechy klimatu (wysokie opady i duże amplitudy temperatury) potęgują występowanie tzw. „ruchów masowych” (spełzywanie, osuwanie, obrywy itp.) oraz erozję wodną liniową i powierzchniową. Tereny udokumentowanych zjawisk osuwiskowych występują głównie w północno - zachodniej i południowej części gminy (w paśmie Chełmu i Koskowej Góry), a także w strefie stromych stoków w niektórych obszarach źródłiskowych lokalnych potoków i terenach przylegających do rzeki Paleczki i Jachówki. Szczególnym przejawem degradacji powierzchni w obszarach rolnych jest erozja liniowa i powierzchniowa pokrywy glebowej.

Na erozję wodną narażone są użytki rolne nie pokryte roślinnością o spadkach już powyżej 3⁰, natomiast erozji silnej i bardzo silnej podlegają pokrywy glebowe na zboczach stromych (powyżej 10⁰). Według badań Biura Geodezji i Terenów Rolnych w Krakowie erozja o takim natężeniu występuje w gminie na ok. 1034,2 ha użytków rolnych - tj. ok. 29,8% pow. użytków ogółem.

Inne działania powodujące degradację powierzchni ziemi to wydobywanie kopalni. Powierzchniowa eksploatacja piaskowców w Palczy spowodowała dewastację ok. 2,0 ha terenów rolnych.

2.5.2. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Główne źródła powstawania zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy to:

- źródła punktowe, tzw. „niska emisja” pochodząca ze stacjonarnych źródeł lokalnych (paleniska gospodarstw domowych, obiekty usługowe i produkcyjno - usługowe),
- źródła liniowe o charakterze mobilnych zanieczyszczeń komunikacyjnych (głównie spaliny samochodowe pochodzące od środków transportu drogowego),
- zanieczyszczenia przenoszone z obszarów przyległych w postaci kwaśnych deszczów.

Poziom imisji zanieczyszczeń powietrza nie był badany na obszarze gminy i w związku z tym jakość powietrza oszacowano na podstawie „Oceny jakości powietrza w województwie małopolskim w 2008 i 2010 roku” według pomiarów prowadzonych przez WIOŚ w Krakowie dla strefy myślenicko-suskiej w punktach pomiarowych: Myślenice Osiedle 1000lecia, Myślenice ul. Poniatowskiego, Sucha Rynek, Sucha ul. Konopnickiej, Wadowice ul. Wojtyłów, Wadowice ul. Kopernika. Klasyfikację stref przeprowadzono zgodnie z kryterium ochrony zdrowia dla następujących zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀ oraz ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ i ozonu.

Strefa myślenicko-suska zgodnie z klasyfikacją kryterium ochrony zdrowia została zakwalifikowana do klasy „C” w związku z przekroczeniem poziomu stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(α)pirenu powyżej wartości dopuszczalnej.

Przekroczenia poziomu stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(α)pirenu występują głównie w sezonie zimowym i ich przyczynami są przede wszystkim: niekorzystne

warunki klimatyczne, oddziaływanie emisji z zakładów przemysłowych, ciepłowni i elektrowni lub oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków).

Na terenie gminy Budzów brak większych źródeł przemysłowych emitujących zanieczyszczenia do atmosfery. Wg monitoringu prowadzonego przez WIOŚ w Krakowie średnioroczne stężenie podstawowych zanieczyszczeń powietrza w północnej strefie powiatu suskiego w 2012r. wynosiło:

- stężenie pyłu zawieszonego 50 - 60 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- stężenie dwutlenku siarki 20 - 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- stężenie dwutlenku azotu 12 - 26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$,

co w przypadku pyłu zawieszonego oznaczało przekroczenie poziomu dopuszczalnego.

2.5.3. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych

Na terenie gminy i wsi brak punktów kontrolno-pomiarowych określających stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Wg dokumentu „Ocena jakości wód w województwie małopolskim w 2009 roku” monitoring jakości wód powierzchniowych obejmował badania rzek i potoków w 127 punktach pomiarowo-kontrolnych, sieć obserwacyjną stanu chemicznego wód podziemnych stanowiły 73 punkty pomiarowe.

Wody powierzchniowe - na punkcie pomiarowym „Palczka” w Zembrzycach wyniki ocen wody z rzeki Paleczka u ujścia do Skawy przedstawiają się następująco:

- ocena wód ujmowanych do celów zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia - woda spełnia wymagania odpowiadające kategorii A2 (wg kategorii fizyko-chemicznych) i A2 (wg kategorii bakteriologicznych), ocena ogólna A2 ze względu na liczbę bakterii coli, czyli wymaga odpowiedniego dla kategorii uzdatniania fizycznego i chemicznego,
- ocena pod względem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe dla życia ryb w warunkach naturalnych - woda nie spełnia wymagań dla bytowania ryb łososiowatych ze względu na występowanie niejonizowanego amoniaku, azotynów i podwyższonej temperatury wody,
- ocena wód pod kątem eutrofizacji pochodzenia komunalnego - nie stwierdzono eutrofizacji,
- ogólna ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych - klasa III, wody zadowalającej jakości.

Wody podziemne - w najbliższym położonym punkcie pomiarowym Sucha zlokalizowanym w dolinie Skawy powyżej ujścia Paleczki w badanych wodach gruntowych poziomu trzeciorzędowego stwierdzono wody klasy III jakości zadowalającej o przekroczonym poziomie HCO_3 jak dla klasy IV (wody niezadowalającej jakości).

W roku 2012 w ramach krajowej sieci monitoringu wód podziemnych wyznaczono punkt pomiarowy w Bieńkówce, gdzie stwierdzono wody klasy III - spełniającej wymagania dla wód do spożycia.

Wobec braku wyposażenia gminy w infrastrukturę odprowadzania i oczyszczania ścieków, stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie ulegał poprawie.

2.5.4. Emisja hałasu

W zależności od źródła hałas dzielimy na pochodzący:

- z obiektów przemysłowych i usługowych powodowany przez urządzenia i maszyny wykorzystywane w procesach produkcyjnych - to hałas przemysłowy,
- z obiektów użyteczności publicznej i czasem mieszkalnych - to hałas komunalny,
- od środków transportu drogowego i kolejowego - to hałas komunikacyjny.

Hałas przemysłowy i komunalny stanowią zagrożenia o charakterze lokalnym. Występują na terenach z zabudową o charakterze mieszkalnym, które zlokalizowane są w pobliżu obiektów produkcyjnych i usługowych. Na terenie gminy nie ma większych zakładów emitujących hałas, natomiast istnieją niewielkie zakłady stolarskie, blacharskie, ślusarskie, tartaki i warsztaty samochodowe oraz obiekty sportu, rekreacji i rozrywki - brak danych o wielkości emisji hałasu nie pozwala określić w jakim stopniu wpływają one na warunki akustyczne.

Brak aktualnych badań o natężeniu hałasu komunikacyjnego na terenie gminy, niemniej można przyjąć, że największy poziom hałasu występuje wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 956 i niektórych dróg powiatowych (np. Budzów - Bieńkówka - Stróża).

Według przeprowadzonych w 2000r. pomiarów ruchu, średni dobowy ruch na drodze 956 wyniósł 2900 pojazdów, w tym 81% stanowiły samochody osobowe, 6 % - ciężarowe, 3 % - autobusy. Przeprowadzona wtedy waloryzacja zagrożenia akustycznego w sąsiedztwie głównych dróg krajowych i wojewódzkich zaliczyła otoczenie tej drogi na odcinku przebiegającym przez tereny gminy Budzów do "klasy IIa o dostatecznych warunkach akustycznych (Leq 55 - 60 dB (A)) - strefa istotnej uciążliwości w nocy, z dozwoloną zabudową projektowaną przy założeniu wprowadzenia zabezpieczeń dla pierwszego rzędu budynków.

W związku ze stale zwiększającą się ilością pojazdów, a co za tym idzie wzrostem natężenia ruchu można przypuszczać, że w budynkach zlokalizowanych wzdłuż wymienionych dróg mogą występować sporadyczne przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu i wibracji.

2.5.5. Promieniowanie elektromagnetyczne

Z uwagi na sposób oddziaływania promieniowania na materię, widmo promieniowania elektromagnetycznego dzielimy na promieniowanie jonizujące i promieniowanie niejonizujące:

- Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego. Zagrożenia pochodzą od naturalnych i sztucznych radionuklidów. Wartości występujące na terenie powiatu suskiego, ogłaszane systematycznie przez Polską Agencję Atomistyki, nie obligują do prowadzenia badań ich stężeń w produkowanej na tym obszarze żywności, w wodzie pitnej oraz pomieszczeniach.
- Na terenie gminy nie prowadzono badań poziomu pól elektromagnetycznych oraz dotyczących oddziaływania promieniowania na środowisko, a w szczególności na zdrowie mieszkańców. Niemniej występują tu źródła promieniowania niejonizującego, a to stacje przekaznikowe telefonii komórkowej oraz napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15kV. Pola elektromagnetyczne stacji telefonii komórkowej, o gęstości mocy większych niż wartości graniczne, występują w miejscach niedostępnych dla ludzi. Wokół napowietrznych linii średniego napięcia 15kV dla ochrony zdrowia ludzi wprowadza się „strefy techniczne” ograniczające możliwość zabudowy. Strefy te wynoszą po 8 m od osi linii.

2.5.6. Przekształcenie szaty roślinnej

Najbardziej dostrzegalne przeobrażenia roślinności dotyczą zmiany powierzchni zajmowanej przez zbiorowiska leśne i nieleśne. W warunkach naturalnych zbiorowiska nieleśne zajmowały znikomy procent wśród zbiorowisk leśnych, obecnie przeważają. Ubytkowi powierzchni leśnych towarzyszył wzrost udziału w szacie roślinnej nieleśnych zbiorowisk zastępczych o charakterze półnaturalnym, uwarunkowanym pośrednio działalnością człowieka (łąki, murawy) oraz synantropijnych, powstałych wskutek długotrwałej i bezpośredniej działalności człowieka (roślinność ruderalna i towarzysząca uprawom).

Degradacja zbiorowisk leśnych - za główne przyczyny degradacji zbiorowisk leśnych można uznać takie czynniki antropogeniczne jak: zanieczyszczenie powietrza, gleb i wód, synantropizację szaty roślinnej oraz niewłaściwą gospodarkę leśną. Obecny stan zdrowotny i sanitarny lasów określają przyjęte normy dla stref uszkodzeń lasów. Państwowe i prywatne obszary leśne na terenie gminy sklasyfikowano jako położone w zasięgu I strefy (słabych) uszkodzeń aparatu asymilacyjnego spowodowanych pyłami i gazami emitowanymi przez zakłady przemysłowe. Preferowanie drzewostanów borowych na siedliskach lasów liściastych powoduje degradację abiotyczną i antropogeniczną siedlisk. To i zbyt duże rozluźnienie drzewostanów sprzyja rozprzestrzenianiu się szkodników leśnych. W ostatnich latach obserwuje się wzrost populacji kornika drukarza i rytownika pospolitego. Oprócz szkodników zasoby leśne zubażają rozprzestrzeniające się grzyby patogeniczne - opieńka miodowa i korzeniowiec. Straty pomnażane są wtórnie przez wiatrołomy i śniegołomy. Duże szkody w drzewostanach powoduje zwierzyna, zwłaszcza z rodziny jeleniowatych. Kolejnym zagrożeniem dla drzewostanów jest, obserwowane w ostatnich latach, stałe obniżanie się zwierciadła wód gruntowych może to powodować zaniechanie całych siedlisk lub ich zamianę na inne.

Roślinność nieleśna - zarówno pochodzenia naturalnego jak i powstała w skutek działalności człowieka podlega ciągłym przemianom w wyniku naturalnych procesów zachodzących w przyrodzie oraz presji człowieka. Największe przemiany roślinności nieleśnej nastąpiły na skutek zmian warunków hydrologicznych oraz sposobu użytkowania gruntów rolnych:

- likwidacja naturalnych meandrów potoków, ich rozlewisk i starorzeczy wraz z zanieczyszczeniem wód prowadzi do zniszczenia siedlisk roślinności wodnej,
- poddanie melioracjom, a następnie uproduktywnienie łąk wilgotnych (zalesianie bądź wykorzystanie rolnicze) doprowadziło do przeobrażenia struktury i składu florystycznego zbiorowisk łąkowych,
- rozszerzanie się terenów zabudowy mieszkaniowej oraz postępujące rozdrobnienie i rozproszenie wiejskiej struktury osadniczej, rozwój działalności produkcyjnej i infrastruktury transportowej sprzyjają powiększaniu się skali synantropizacji flory i fauny; zajmowanie nowych terenów pod zabudowę i rozbudowa sieci dróg prowadzi do niekorzystnych zmian w środowisku biotycznym polegających m.in. na jego fragmentacji.

Wszystkie opisane wyżej procesy i zjawiska obserwuje się w zbiorowiskach leśnych i nieleśnych występujących w gminie Budzów, chociaż z mniejszym natężeniem niż na obszarach zurbanizowanych.

2.6. Obszary zagrożeń środowiska

Wezbrania wody w rzekach, podnoszenie się poziomu wód gruntowych czy uaktywnienie procesów osuwiskowych to zjawiska naturalne, które w szczególnych warunkach prowadzą do powstania strat gospodarczych i wówczas nazywamy je „zagrożeniem powodziowym” i „zagrożeniem ruchami masowymi ziemi”.

W konkretnych warunkach geologicznych i geomorfologicznych szczególnie wystąpienie intensywnych wiosennych roztopów, deszczów nawalnych albo deszczów długotrwałych o szerokim zasięgu (głównie w okresie letnim) mogą spowodować uruchomienie szeregu procesów związanych z nagłym zwiększeniem ilości wody w obiegu. Zespół zjawisk przyrodniczych występujących w obszarach fliszowych Karpat ma charakterystyczny przebieg.

Podstawowe zachodzące procesy i zjawiska to:

- zalanie wodami rzecznyymi w czasie wezbrań obszarów dolinnych - granice zalewów zależne od osiągniętego poziomu wody w rzece,
- zmiana przebiegu koryt i osuwanie się mas skalnych lub utworów pokrywowych na załomach dolin - w wyniku intensywnej erozji dennej i bocznej wywołanej gwałtownym wzrostem stanu wody w rzekach i szybkim przemieszczaniu się fali powodziowej,
- uruchomienie procesów erozyjnych (osuwiska, formy złażiskowe, denudacja wąwozowa) na stokach, lejach źródłiskowych i płaskich terenach pokryw aluwialnych - na skutek przepojenia podłoża wodą opadową,
- aktywizacja procesów osuwiskowych - na skutek zakłócenia powierzchniowego odpływu wód albo infiltracji wód opadowych lub powierzchniowych w odsłonięte warstwy ilaste, w literaturze przyjmuje się, że jeżeli stok zbudowany z fliszu ma nachylenie powyżej 12° (ok. 21%) to stwarza zagrożenie osuwiskowe, a już przy nachyleniu 7° (ok. 12%) mogą wystąpić pojedyncze przypadki spływności i osuwisk.

2.6.1. Zagrożenia powodziowe

- Zagrożenia powodziowe występują w gminie przede wszystkim w dolinie rzeki Paleczki i ujściowych odcinkach jej większych dopływów (Jachówki, Zachełmki, Drożdżynki). W roku 2004 Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie sporządził na podstawie przepisów Prawa wodnego, „Studium określające granice bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni rzeki Skawy”, w którym znalazły się także wymienione cieki.

W oparciu o granicę zalewu wodą o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ ($Q_1\%$), wyznaczoną w Studium, wskazuje się „obszary bezpośredniego (szczególnego) zagrożenia powodzią”, które winno się wprowadzić do studium uwarunkowań i kierunków zagospoda-

rowania przestrzennego oraz do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy.

- Poza wymienionymi udokumentowanymi obszarami bezpośredniego (szczególnego) zagrożenia powodzią - tereny okresowo podtapiane lub zalewane przez wody powodziowe występują w dolinach wciosowych wszystkich potoków będących dopływami cieków wyżej wymienionych. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oznaczono na Rysunku nr 2 studium „Uwarunkowania środowiskowe, przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego”.

2.6.2. Zagrożenie ruchami masowymi ziemi

Pod pojęciem osuwiska, rozumiemy zsuwanie się mas skalnych po stoku pod wpływem siły ciężkości, wywołane czynnikami naturalnymi (np. podcięcie stoku przez ciek wodny, nasiąknięcie mas ziemnych wodami opadowymi lub roztopowymi) lub czynnikami antropogenicznymi (np. podcięcie stoku wywołane pracami budowlanymi). Terminem tym określa się również nagromadzony w ten sposób materiał skalny. Ukształtowanie, szczególnie północno - zachodniej i południowej części gminy, predysponuje ten teren do występowania lokalnych procesów geodynamicznych, ruchów osuwiskowych. Również istniejąca w analizowanym terenie struktura geologiczna podłoża stwarza dogodne warunki do uaktywnienia się osuwisk. Nasiąknięta warstwa łupków staje się idealną gładzią wodonośną, po której zsuwać się mogą leżące nad nią warstwy bloków piaskowca i/lub utworów związanych z ich erozją (nadkład gruntu erozyjnego w postaci glin z rumoszem piaskowcowym, piaskiem i glebą). Zsunęcia tworzą formy osuwiskowe, takie jak języki, cyrki i in. Występowanie procesów osuwiskowych obserwuje się w szczególności w obrębie stoków górskich i dolin lokalnych potoków oraz suchych jarów, na zboczach o znacznym nachyleniu. W Państwowym Instytucie Geologicznym jest realizowany projekt „System Ochrony Przeciwosuwiskowej” (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1:10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego.

Na „Mapie osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi dla gminy Budzów w skali 1 : 10000”, sporządzonej w ramach tego projektu w grudniu 2010r., zidentyfikowano 255 osuwisk, w tym osuwiska aktywne ciągle, aktywne okresowo i nieaktywne oraz 18 terenów zagrożony ruchami masowymi, które winno się traktować jako tereny predysponowane do powstawania różnego typu osuwisk. Zdecydowana większość osuwisk powstała na zalesionych stromych stokach wszystkich wzniesień w strefie górskiej gminy a także w obszarach źródłiskowych i strefach przykrawędziowych potoków.

Usytuowanie poszczególnych osuwisk o różnym stadium aktywności oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi wraz z numerami identyfikacyjnymi pokazano na Rysunku nr 2 studium.

3. Uwarunkowania wynikające ze stanu funkcjonowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

3.1. Rolnicze właściwości gleb i ich przydatność

Zróżnicowane warunki środowiska przyrodniczego gminy Budzów sprawiają, że przydatność terenów gminy dla gospodarki rolnej jest również zróżnicowana.

Bonitacja i przydatność rolnicza gleb:

Klasy gleboznawcze gruntów:

rodzaj gruntu	klasa gleby	Baczyn	Bieńkówka	Budzów	Jachówka	Palcza	Zachełmna	Ogółem	
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	%
grunty orne	- IIIa	-	-	15,3	-	-	-	15,3	
grunty orne	- IIIb	-	3,4	34,9	-	-	-	38,3	
uż. zielone	-III	1,2	11,2	9,0	-	-	1,9	23,3	
razem	kl. III	1,2	14,6	59,2	-	-	1,9	76,9	2,2
grunty orne	- IVa	70,3	48,3	179,2	14,8	109,7	128,6	550,9	
grunty orne	- IVb	114,4	222,7	225,8	126,1	160,3	104,2	953,5	
uż. zielone	- IV	26,8	43,9	39,1	19,3	32,5	21,6	183,2	
razem	kl. IV	211,5	314,9	444,1	160,2	302,5	254,4	1.687,6	48,6
grunty orne	- V	114,5	498,2	199,2	140,8	105,0	28,1	1.085,8	
uż. zielone	- V	10,0	10,7	22,7	10,8	10,9	3,7	68,8	
razem	kl. V	124,5	508,9	221,9	151,6	115,9	31,8	1.154,6	33,3
grunty orne	- VI, VIz	34,4	225,2	53,7	192,3	21,3	0,5	527,4	
uż. zielone	- VI, VIz	1,8	8,2	5,0	4,4	2,0	1,7	23,1	
razem	kl. VI i VIz	36,2	233,4	58,7	196,7	23,3	2,2	550,5	15,9
OGÓŁEM UŻYTKI ROLNE		373,4	1.071,8	783,9	508,5	441,7	290,3	3.469,6	100,0

/Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencyjnych Starostwa Powiatowego w Suchoj Beskidzkiej, 2013r./

Kompleksy rolniczej przydatności gleb:

kompleks		Baczyn	Bieńkówka	Budzów	Jachówka	Palcza	Zachełmna	Ogółem gmina	
nazwa	numer	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	%
KOMPLEKSY GR. ORNYCH		373,1	1.059,8	879,0	650,3	440,9	325,3	3.728,4	100,0
zbożowo-pastewny mocny	8	0,4	-	84,4	121,9	48,3	88,1	343,1	9,2
pszenny górski	10	-	8,5	43,4	15,9	-	24,4	92,2	2,5
zbożowy górski	11	243,9	433,0	458,1	72,4	323,0	102,1	1.632,5	43,8
owsiano- ziemniaczany górski	12	122,4	564,8	239,2	241,4	57,5	110,7	1.336,0	35,8
owsiano-pastewny górski	13	4,1	7,3	53,9	198,7	12,1	-	276,1	7,4
pod użytki zielone	14	2,3	46,2	-	-	-	-	48,5	1,3
KOMPLEKSY GR. ZIELONYCH		30,8	58,3	66,5	47,3	37,7	9,9	250,5	100,0
średni	2z	29,3	54,8	64,4	42,6	32,7	9,9	233,7	93,3
słaby i bardzo słaby	3z	1,5	3,5	2,1	4,7	5,0	-	16,9	6,7
OGÓŁEM UŻYTKI ROLNE		403,9	1.118,1	945,5	697,6	478,6	335,2	3.978,9	

/Źródło: Mapa glebowo - rolnicza gminy Budzów, 1983r./

- W ogólnej powierzchni gminy (7360 ha) dominuje rolno - leśne użytkowanie gruntów: użytki rolne zajmują ponad 47% (3469 ha) powierzchni, użytki leśne oraz grunty zadrzewione i zalesione ponad 44% (3305 ha).
- Gleby gruntów rolnych należą głównie do użytków rolnych klasy IVb i V (ponad 60% ogólnej powierzchni użytków rolnych), grunty rolne najwyższych klas (III) stanowią tylko 2,2% powierzchni i występują jedynie na terenie wsi Baczyn, Bieńkówka, Budzów i Zachełmna.

- Dominujące kompleksy użytków rolnych: grunty orne -11 (zbożowy górski), grunty zielone - dominacja kompleksu 2z. Kompleksy o średniej wartości rolniczej (10 i 11) występują na stokach o nachyleniu do 10%, obejmują gleby stosunkowo głębokie z dość dobrze wykształconym profilem glebowym, uniwersalne w warunkach górskich.

Zasoby rolniczej przestrzeni produkcyjnej - jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej mało korzystna - wskaźnik 46,4 pkt (w skali IUNG - Puławy) określa ten rejon jako obszar o warunkach korzystnych tylko dla upraw roślin pastewnych i dla trwałych użytków zielonych ze względu na:

- warunki agroklimatyczne - krótki okres wegetacji, późne przymrozki wiosenne i wczesne jesienne,
- warunki orograficzne - duże nachylenie stoków i trudne drogi dojazdowe ograniczają mechanizację upraw, na erozję narażonych jest ok. 55% gleb, główne znaczenie dla niszczących procesów erozyjnych ma erozja wodna, powodowana przez opady i wody płynące, przyspieszane niejednokrotnie przez działalność człowieka,
- warunki glebowe - przeważają gleby średnie i średnio ciężkie do uprawy,

3.2. Uwarunkowania produkcji rolniczej

Na terenie gminy użytkowanych rolniczo jest 3469,60 ha ziemi, co stanowi 47% powierzchni gminy. Szczegółowy podział przedstawiają poniższe zestawienia:

Struktura użytkowania terenów:

miejscowość	powierzchnia w ha					
	ogółem	w tym według użytkowania				
		użytki rolne	las i zadrzewienia	wody	zainwest.	nieużytki
Baczyn	711,25	373,35	273,71	8,73	54,49	0,97
Bieńkówka	2.045,94	1.071,78	877,47	9,54	81,89	5,26
Budzów	2.039,74	783,90	1.033,77	60,30	159,18	2,59
Jachówka	1.189,67	508,50	585,91	16,39	74,22	4,65
Pałcza	852,62	441,75	339,76	5,64	64,72	0,75
Zachelmna	520,92	290,32	195,03	3,98	31,45	0,14
OGÓŁEM GMINA: (ha)	7.360,14	3.469,60	3.305,65	104,58	465,95	14,36
(%)	100,0	47,1	45,0	1,4	6,3	0,2

/Źródło: opracowanie własne na podstawie ewidencji gruntów, Starostwo Powiatowe, Sucha Beskidzka, 2013r./

Rolnicze użytkowanie ziemi - gmina Budzów ogółem:

użytkowanie gruntów rolnych:

powierzchnia gruntów w ha	w tym użytki rolne w %		
	grunty orne, sady	łąki i pastwiska	ogółem
3469,6	43,0	5,7	49,5

powierzchnia zasiewów:

ogółem w ha	w tym w %		
	zboża razem	buraki cukrowe	ziemniaki
630	55,2	0,5	18,4

/Źródło: Powszechny Spis Rolny - 2010/

- Dominująca forma użytkowania ziemi - użytki rolne (47% powierzchni gminy), a wśród nich dominują grunty orne. Towarzyszą im: w dolinach łąki świeże i kwaśne - kośne, pastwiska nadrzeczne, na stokach o wyższych spadkach i w rejonach występowania podwyższonego poziomu wód gruntowych - łąki i pastwiska niższej jakości.
- Struktura zasiewów ukierunkowana na produkcję pasz (owies, ziemniaki). Główne kierunki produkcji rolnej to chów bydła mlecznego i opasowego, podporządkowana jest temu produkcja roślinna. Produkcja zwierzęca jest prawie w całości przeznaczana na samozaopatrzenie

3.3. Zanieczyszczenie gleb

Do głównych przyczyn ubożenia, a w konsekwencji obniżenia urodzajności gleb można zliczyć: pogłębiające się niedobory wody, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych, zanieczyszczenie atmosfery, degradację fizyczną, chemiczną i biologiczną gleb, urbanizację i osadnictwo.

Za najważniejsze przyczyny degradacji gruntu, w skali gminy, można uznać:

- ścieki bytowe i technologiczne przenikające do gruntu na skutek braku dostatecznych, sprawnych zabezpieczeń, występowania awarii systemów,
- odpady deponowane w sposób niebezpieczny dla środowiska,
- zanieczyszczenia komunikacyjne (szczególnie wzdłuż drogi krajowej) pochodzące z intensywnego ruchu pojazdów oraz awarii pojazdów z ładunkami niebezpiecznymi,
- stosowanie niewłaściwych zabiegów agrotechnicznych, stężonych środków chemicznej ochrony roślin, osuszanie gruntów i przesuszanie gleb uprawnych,
- wtórne z zanieczyszczeń powietrza.

Stan zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi oceniony w oparciu o poziom zawartości metali ciężkich (kadmu, ołowiu, niklu i cynku) sporządzony przez ZGIÖG IUNiG w Puławach, sporządzony dla województwa małopolskiego (Źródło: Raport o stanie środowiska w woj. małopolskim WIOŚ 1999 r.):

- Przedmiotowy obszar położony jest w rejonie południowych charakteryzującym się wyższą, od pozostałych części województwa, zawartością metali ciężkich co należy wiązać z występowaniem w tym rejonie utworów z natury zasobnych w metale ciężkie (flisz karpacki).
- Pomimo podwyższonej naturalnej zawartości metali ciężkich jest to obszar o korzystnych warunkach dla produkcji zdrowej żywności ekologicznej.
- Ponadto znaczna część gruntów wykazuje podatność na czynniki erozyjne, szczególnie erozją wodną.

3.4. Gospodarstwa rolne

W gminie Budzów produkcja rolnicza prowadzona jest głównie w rodzinnych gospodarstwach rolnych, dlatego na stopień wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w znacznej mierze wpływa struktura agrarna tych gospodarstw.

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych - gmina ogółem (PSR 2010):

grupy obszarowe powierzchni gospodarstw rolnych	gospodarstwa rolne ogółem		prowadzące działalność rolniczą	
	szt.	%	szt.	%
do 1 ha	521	34,0	156	18,3
1 - 5 ha	992	64,7	675	79,3
powyżej 5 ha	21	1,3	20	2,4
razem	1.534	100,0	851	100,0

/Źródło: www.stat.gov.pl.bdl/

Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego ogółem w gminie wynosiła 3,05 ha i była wyższa niż w powiecie suskim, gdzie ogółem wynosiła 2,63 ha.

Stopień wykorzystanie użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych - gmina ogółem (PSR 2010):

sposób zagospodarowania	liczba gospodarstw	powierzchnia w ha
grunty ogółem	1.534	4.671
użytki rolne ogółem	1.525	2.772
użytki rolne w dobrej kulturze	835	1.781
pod zasiewami	648	630
grunty ugorowane	15	10
uprawy trwałe	34	6
sady ogółem	34	6
ogrody przydomowe	158	30

/Źródło: www.stat.gov.pl.bdl/

Z przedstawionych danych wynika, że:

- Struktura agrarna w gminie jest niekorzystna, ze względu na duże rozdrobnienie gospodarstw. Pomimo stosunkowo wysokiej średniej powierzchni, gospodarstwa poniżej 1ha stanowią ponad 1/3 ogółu gospodarstw, zaś największych jest tylko 1,3%. Dodatkowo niekorzystnym zjawiskiem jest zły rozłóg pól, co utrudnia pełną mechanizację upraw polowych.
- Mała towarowość gospodarstw nie zachęca do lokalizacji dużych przechowalni i przetwórnictwa rolno - spożywczego. Z powodzeniem natomiast mogą działać tu niewielkie zakłady przetwórstwa rolno - spożywczego przetwarzające miejscowe produkty na zaopatrzenie lokalnego rynku.
- Spośród 1534 gospodarstw aż 683 nie prowadzi działalności rolniczej.
- Około 64% użytków rolnych w gospodarstwach prowadzone jest w dobrej kulturze, a jedynie 3,6% to grunty ugorowane.

4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków

Na terenie gminy Budzów występują zasoby dziedzictwa kulturowego i zabytków świadczące o rozwoju osadnictwa na przestrzeni kilku wieków, począwszy od XII wieku a zwłaszcza od XIV wieku, kiedy to w latach 1333 -1369 nastąpiła oficjalna lokacja wsi Budzów na prawie niemieckim. Do czasów współczesnych zachowało się niewiele obiektów zabytkowych, które zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23.07.2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.) zostały udokumentowane i ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków sporządzonej w oparciu o wojewódzką ewidencję zabytków prowadzoną przez Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie.

Poniżej zestawiono obiekty zabytkowe ujęte w gminnej ewidencji z podziałem na obiekty wpisane do rejestru zabytków i pozostałe obiekty wymienione w ewidencji a także udokumentowane stanowiska archeologiczne.

4.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy zlokalizowany jest tylko jeden obiekt wpisany do rejestru zabytków:

- Kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy w Bieńkówce - nr rej. A-435/86 - zbudowany w latach 1793 - 1796.

Kościół o cechach barokowo - klasycystycznych, murowany z kamienia, tynkowany, jednona-wowy, z węższym prezbiterium zamkniętym trójbocznie, przy którym od południa zakrystia. Przy korpusie od zachodu wydatna kwadratowa wieża nakryta cebulastym hełmem. Dachy siodłowe, kryte blachą. Wyposażenie wnętrza barokowe i rokokowe z XVIII wieku, m.in. z ołtarzami dawnego wyposażenia kościoła klasztornego SS. Norbertanek w Krakowie. W kościele znajduje się otoczony miejscowym kultem obraz Matki Bożej zwanej Bieńkowską, a także obraz Św. Trójcy z XIX wieku namalowany przez malarza Jana Stankiewicza z Oświęcimia.

4.2. Pozostałe obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków

nr karty zabytku	rodzaj obiektu	lokalizacja nr ew. działki	opis	nr zabytku na rysunku nr 2 Studium
BUDZÓW				
24/6	Kościół parafialny p.w. MB Pocieszenia z 1914r.	dz. 67/5, parc.7728	obiekt w dobrym stanie	1
25/6	Kaplica murowana p.w. NMP w ogrodzeniu kościoła	dz. 67/5, parc.7728	stan dobry	2
26/6	Kaplica murowana „Trzeciego Upadku” z k. XIXw.	dz.4315/9 przysiółek „Fujówka”	stan dobry	3
27/6	Figura kamienna - kolumna z latarnią z 1770r.	dz.6972/2 przy drodze do „Partykówki”	wymaga pilnych prac konserwatorskich	4
28/6	Figura kamienna NMP Niepokalanie Poczętej z 1890r., k/nr 266	dz. 68/1 k/kościola	stan dobry	5
29/6	Obelisk kamienny „Poległych za Ojczyznę 1914-20”	dz. 67/15 k/kościola	stan dobry	6
30/6	Kapliczka murowana z figurą NMP, poł. XXw., k/nr 16	dz. 391 „Paskówka”	stan dobry	7
31/6	Figura kamienna MB z pocz. XXw.	dz. 615/23 „Grudówka”	stan dobry	8
32/6	Kapliczka z figurą Chrystusa Króla z 2 poł. XXw., k/nr 9	dz. 781/2 przy plebani	stan dobry	9
33/6	Krzyż żeliwny z wizerunkiem Ukrzyżowanego z 1902r., k/nr 381	dz. 6764/7 „Rojkówka”	stan dobry	10

nr karty zabytku	rodzaj obiektu	lokalizacja nr ew. działki	opis	nr zabytku na rysunku nr 2 Studium
34/6	Krzyż drewniany z wizerunkiem Ukrzyżowanego z XXw., k/nr 160	dz. 3554/3 przy drodze do „Adamkówki”	stan dobry	11
35/6	Krzyż drewniany z wizerunkiem Ukrzyżowanego z XXw.,	dz.1846 „Zajacówka”	stan dobry	12
36/6	Nagrobek kamienny ks. Franciszka Niemczewskiego, zm. 1893r.	dz.67/2 cmentarz parafialny	stan dobry	13
37/7	Nagrobek kamienny ks. Bartłomieja Wądrzyka, zm. 1899r.	dz.67/2 cmentarz parafialny	wymaga odnowienia	14
38/6	Nagrobek kamienny Feliksy z Zielińskich - Felkel, zm. 1884r.	dz.67/2 cmentarz parafialny	wymaga odnowienia	15
39/6	Nagrobek kamienny Anny Kiepurowej zm. 1903r.	dz.67/2 cmentarz parafialny	wymaga odnowienia	16
40/6	Dom mieszkalny, murowany z 1907r., nr 266	dz. 69/5 parc. 7755/1 k/kościół	stan dobry	17
41/6	Dom mieszkalny, drewniano-murowany z ok. 1925r., k/nr 373	parc.7374 „Krupkówka”	stan średni	18
42/29	Dom mieszkalny, drewniano-murowany z ok. 1925r., k/nr 375	dz. 615/21 „Kozówka”	stan dobry	19
BACZYN				
1/6	Kapliczka murowana „Trzeci Upadek Chrystusa”, 1 poł. XIX wieku	dz. 3965/5 przysiółek „Witkówka”	stan dobry, zadbana, pod opieką mieszkańców wsi	20
2/6	Kapliczka murowana p.w. Matki Bożej z 1928r.	dz. 1112/4 przysiółek „Witkówka”	stan dobry, zadbana, elewacja frontowa wymaga odnowienia	21
3/6	Kapliczka murowana p.w. Najświętszej Maryi Panny, pocz. XX wieku	dz. 3661/1 przysiółek „Baniówka”	wymaga gruntownego odnowienia elewacji i wnętrza	22
4/6	Krzyż żeliwny z wizerunkiem Ukrzyżowanego z 1893r. k/nr 29	dz. 643/3 przysiółek „Grudówka”	stan dobry, zadbany	23
5/6	Dom mieszkalny, murowany, z ok. 1930r., nr 18	dz. 1108/1 przysiółek „Witkówka”	stan średni	24
6/6	Dom mieszkalny, drewniano - murowany, ok. 1925r., nr 22	dz. 1028 przysiółek „Golasówka”	stan dobry, odnowienia wymagają elewacje	25
7/6	Dom mieszkalny, murowany, z ok. 1920r. (1932?), nr 29	dz. 643/3, pb 7777 przysiółek „Grudówka”	stan dobry	26
8/6	Dom mieszkalny, murowany, z ok. 1930r., nr 66	dz. 4148/1 przysiółek „Witkówka”	stan dobry	27
9/6	Kuźnia drewniana, pocz. XX wieku (1910), nr 126 (k/nr 220)	dz. 3754 przysiółek „Goryłówka”	stan zły, opuszczona, wymaga odnowienia	28
BIENKÓWKA				
12/6	Figura kamienna Chrystusa Fraso-bliwego, z 2 poł. XIX wieku, k.d. mlecza	dz. 7000/5 przysiółek „U Chuchra”	stan dobry	29
13/6	Krzyż żeliwny z wizerunkiem Ukrzyżowanego, z 1891r., k.nr 41	dz. 6931 lub pas drogowy 4487/1 przysiółek „U Chuchra”	stan dobry	30
14/6	Figura kamienna Najświętszej Maryi Panny z 1921r., k. nr 83	dz. 8531/3 przysiółek „U Stachury”	stan dobry	31
15/6	Kapliczka murowana, trój kondygnacyjowa z wizerunkiem NMP, z 1864r., k. nr 259	dz. 6704/1 przysiółek „U Jończyka”	stan dobry	32

nr karty zabytku	rodzaj obiektu	lokalizacja nr ew. działki	opis	nr zabytku na rysunku nr 2 Studium
16/6	Figura kamienna Matki Bożej Różańcowej z 1907r., k.nr 285	dz. 2474 przysiółek „Iglówka”	stan dobry po odnowieniu	33
17/6	Figura kamienna Chrystusa Nazařeńskiego z 1818r., k. nr 292	dz. 8302/9 przysiółek „Na Sołtystwie”	stan dobry po odnowieniu	34
18/6	Figura kamienna Najświętszej Maryi Panny z 1828r., k.nr 303	dz. 2051 przysiółek „U Liszki”	stan dobry	35
19/6	Figura kamienna Pieta z 1820r., k. nr 340	dz. 6366/6 przysiółek „U Szczepana”	wymaga prac odnowieniowych	36
20/6	Figura Kamienna Św. Florian z 1876r., k. nr 367	dz. 6630 przysiółek „U Szczepana”	stan dobry	37
21/6	Dom parafialny, drewniany z 1937r., nr 258	dz. 52/3 (centrum)	stan dobry nieużytkowany	38
22/6	Dom mieszkalny, drewniano - murowany, ok. 1920r., nr 83	dz. 5874 przysiółek „U Stachury”	stan dobry	39
23/6	Dom mieszkalny, drewniano - murowany, ok. 1929r., nr 367	dz. 8844 przysiółek „U Łakoty”	stan zły	40
JACHÓWKA				
43/6	Kościół parafialny p.w. Najświętszego Serca Jezusa, murowany z 1938r.	dz. 33/1 centrum	stan dobry	41
44/6	Kapliczka murowana p.w. NMP, z XX wieku, k.nr 281	dz. 3383/24 lub pas drogowy 4487/1 „Głowaczówka”	stan dobry	42
45/6	Krzyż drewniany z wizerunkiem Ukrzyżowanego, pocz. XX wieku, k.nr 197	dz. 1224/1 lub pas drogowy 4487 „Prymulówka”	stan dobry	43
11/6	Kapliczka murowana p.w. Św. Trójcy, z poł. XIX wieku, k.nr 227	dz. 1763/4 przysiółek „Kachnicówka”	stan dobry	44
PALCZA				
46/6	Kościół parafialny p.w. Wspomożenia Wiernych, murowany z 1932r.	dz. 477/2 „Księża Rola”	stan dobry	45
47/6	Kapliczka murowana p.w. Matki Bożej, z 1908r.	dz. 4391 „Mytelówka”	stan dobry	46
48/6	Figura kamienna Chrystusa Frasobliwego z 1921r., k.nr 183	dz. 2500/6 „U Chwały”	stan dobry	47
49/6	Figura kamienna Chrystusa Frasobliwego z pocz. XX wieku, k. przystranku	dz. 1247/3 „Doboszówka”	stan dobry	48
50/6	Mogiła konfederatów barskich z 1771r.	dz. 2852/8 „Las Groby”	stan dobry	49
51/6	Dom mieszkalny, drewniany, XIX/XX wiek, nr 44	dz. 4931 „Księża Rola”	stan dobry	50
ZACHELMNA				
52/6	Kaplica mszalna p.w. MP Częstochowskiej, murowana z 1928r.	dz. 673/2, 674/2 „Sołtystwo”	stan dobry	51
53/6	Kapliczka murowana „Trzeci Upadek” z 1876r.	dz. 887/1 „Skupniówka”	stan dobry, po odnowieniu	52
54/6	Figura kamienna Najświętszego Serca Jezusowego z 1903r., k.nr 81	dz. 791/3 „Kwaśniówka”	stan dobry	53

4.3. Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy

miejsowość	nr obszaru AZP	nr stanowiska na obszarze AZP	chronologia	nr stanowiska na rysunku nr 2 studium
Baczyn	108 - 54	2	epoka kamienia	1
Baczyn	108 - 54	3	późne średniowiecze	2
Baczyn	108 - 54	4	epoka kamienia	3
Baczyn	108 - 54	5	epoka kamienia	4
Bieńkówka	108 - 55	1	•	5
Bieńkówka	108 - 55	6	wczesny brąz	24
Bieńkówka	108 - 54	17	wczesny brąz	8
Bieńkówka	108 - 54	18	wczesny brąz, późne średniowiecze	7
Bieńkówka	108 - 54	19	późne średniowiecze	6
Budzów	108 - 54	6	wczesne średniowiecze	9
Budzów	108 - 54	7	neolit	10
Budzów	108 - 54	8	epoka kamienia, późne średniowiecze	11
Budzów	108 - 54	9	wczesny brąz	15
Budzów	108 - 54	10	epoka kamienia	14
Budzów	108 - 54	11	epoka kamienia	13
Budzów	108 - 54	12	neolit późne średniowiecze	12
Budzów	108 - 53	16	epoka kamienia	16
Budzów	108 - 53	17	epoka kamienia	17
Budzów	108 - 53	18	epoka kamienia	18
Jachówka	109 - 54	1	późne średniowiecze	25
Jachówka	109 - 54	2		26
Jachówka	108 - 54	13	epoka kamienia późne średniowiecze	19
Jachówka	108 - 54	14	późne średniowiecze	20
Jachówka	108 - 54	15	późne średniowiecze	21
Jachówka	108 - 54	16	późne średniowiecze	22
Palcza	107 - 54	36	późne średniowiecze	27
Palcza	108 - 54	1	późne średniowiecze	23
Zachelmna	107 - 54	51	późny okres rzymski	28

4.4. Wnioski

Analiza zasobów środowiska kulturowego pozwala na określenie głównych uwarunkowań, które będą miały wpływ na zagospodarowanie przestrzenne gminy:

- gmina posiada stosunkowo mały zasób obiektów zabytkowych; koncentrują się one w historycznych częściach wsi; zachowała się tradycyjna zabudowa drewniana, obiekty sakralne oraz liczne kapliczki i figury przydrożne, a także zabytki archeologiczne;
- wszystkie obiekty wymagające ochrony i nadzoru konserwatorskiego oznaczono na rysunkach studium;
- zachowały się czytelne historyczne układy przestrzenne wsi, które niewątpliwie wywierają wpływ na zagospodarowanie;

- w zabudowie wsi widoczna jest różnorodność form architektonicznych (zabudowa tradycyjna drewniana, zabudowa murowana nawiązująca do tradycyjnych form i współczesna zabudowa nie kontynuująca cech tradycyjnych); występuje znaczne zróżnicowanie gabarytów i układu domu na działce; częsty brak dbałości o ogrodzenie i zieleni przydomową;
- krajobraz kulturowy, na który składają się pasma zabudowy w dolinach rzecznych i prostopadłe rozchodzące się łany pól uprawnych, których zamknięcie stanowią grzbiety gór, zachował tu wiele pierwotnych cech; coraz silniej pojawia się jednak tendencja do zabudowania najbardziej eksponowanych terenów o dużych wartościach krajobrazu;
- niekorzystnym kierunkiem w kształtowaniu układów zabudowy jest rozpraszanie zabudowy daleko poza tradycyjnymi układami osadniczymi, na otwartych stokach i wierzchołkach, poza zasięgiem sieci uzbrojenia technicznego oraz dróg;
- przestrzenie publiczne, szczególnie centra wsi, w których skupia się życie i których wygląd wpływa na postrzeganie wsi są często mało atrakcyjne (zabudowa, chodniki, oświetlenie, zieleni).

5. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zainwestowania terenu

5.1. Przeznaczenie terenu

W gminie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, sporządzone odrębnie dla poszczególnych wsi w ich granicach administracyjnych.

Plany dla wsi Baczyn, Bieńkówka, Jachówka, Palcza i Zachełmna sporządzono w latach 2004 - 2005 na podstawie przepisów ustawy z dnia 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i uchwalono w dniu 28.12.2005r.

Plan dla wsi Budzów sporządzono w latach 1996 - 1997 na podstawie ustawy z dnia 7.07.1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym i uchwalono w dniu 5.03.1997r.

W wymienionych dokumentach ustalono następujące przeznaczenie terenów na cele inwestycyjne (bez terenów komunikacji drogowej i infrastruktury technicznej) :

lp.	przeznaczenie terenów	powierzchnia (w ha)
1	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa	882,0
2	zabudowa mieszkaniowo - usługowa zabudowa mieszkaniowo - letniskowa	27,8
3	zabudowa usługowa	16,9
4	zabudowa produkcyjno - usługowa	12,2
5	usługi sportu, rekreacji i turystyki	12,5
6	cmentarze	3,3
7	powierzchniowa eksploatacja surowców	2,7
Razem tereny inwestycyjne		957,4

/Źródło: Urząd Gminy/

Ustalone przeznaczenie terenów (rodzaje i powierzchnie) w obowiązujących dokumentach planistycznych, stanowią istotne uwarunkowania formalno - prawne do uwzględnienia w projekcie studium.

5.2. Struktura użytkowania terenu

Według danych statystycznych gmina zajmuje obszar 7.341ha, z czego prawie 42% zajmują lasy i grunty leśne i ok. 50% użytki rolne. Resztę zajmują grunty pozostałe i nieużytki, w tym tereny zainwestowane.

Struktura użytkowania gruntów gminy na tle struktury powiatu suskiego:

jednostka administracyjna	powierzchnia ogólna w ha	w tym w %					
		użytki rolne				lasy	pozostałe i nieużytki
		grunty orne	sady	łąki i pastwiska	ogółem		
POWIAT	68.575	59,0	0,5	40,5	41,4	49,4	9,2
gmina Budzów	7.341	67,9	0,3	31,8	50,4	41,6	8,0

/Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS/

Na tle powiatu gmina charakteryzuje się niższym poziomem lesistości, wyższym udziałem użytków rolnych i niższym odsetkiem gruntów pozostałych, na które składają się przede wszystkim grunty trwale zabudowane o pow. około 466ha (82% gruntów pozostałych).

5.3. Stan prawny gruntów

Przeważającą formą własności w gminie jest własność prywatna - grunty osób fizycznych stanowią ok. 88% ogółu gruntów.

Pozostałe grunty to m.in.:

1/ grunty Skarbu Państwa	- ok. 850 ha
(w tym w zarządzie Lasów Państwowych - ok. 812 ha)	
2/ grunty mienia gminnego	- ok. 16,5 ha
3/ grunty kościołów i związków wyznaniowych	- ok. 8 ha

Istniejące w gminie zasoby gruntów mienia komunalnego o powierzchni 16,4746ha w większości zabudowane (tereny i budynki użyteczności publicznej, drogi, itp.) nie stanowią istotnej oferty dla potencjalnych inwestorów.

5.4. Rodzaje i funkcje zabudowy

Rodzaje i funkcje zabudowy opisano w rozdziale 1 tekstu studium w punkcie 1.2.2. „Struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy” oraz przedstawiono graficznie na rysunku nr 4 studium „Zagospodarowanie i użytkowanie terenu - stan październik 2013r.”.

5.4.1. Zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa

Zabudowa mieszkaniowa to głównie budynki jednorodzinne indywidualnych właścicieli, zrealizowane na własnych działkach w większości wśród zabudowy zagrodowej.

Zabudowa zagrodowa w średnim lub złym stanie technicznym stanowi przeważającą formę zabudowy we wszystkich wsiach.

Rozwój mieszkalnictwa na terenie gminy, który postępował głównie w zabudowie jednorodzinnej, przedstawia poniższe zestawienie:

Zasoby mieszkaniowe w latach 1990 - 2010

wyszczególnienie	lata			powiat suski
	1990	2000	2010	2010 r.
ilość mieszkań	1.635	1.775	2.189	24.099
pow. użytkowa mieszkań w m ²	106.600	125.254	199.429	2.155.025
pow. użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ²	14,0	16,4	23,2	25,9
pow. użytkowa w m ² na mieszkanie	65,2	70,6	91,1	89,4
liczba osób na mieszkanie	4,64	4,29	3,92	3,44
ilość izb	5.539	6.339	9.411	106.391
ilość osób na izbę	1,3	1,2	0,91	0,80
ilość mieszkań wyposażonych w:				
- wodociąg	b.d.	b.d.	2.146 (98,0%)	23.374 (97,0%)
- ustęp splukiwany	b.d.	b.d.	1.666 (76,1%)	22.398 (92,9%)
- łazienkę	b.d.	b.d.	1.859 (84,9%)	21.184 (87,9%)
- centralne ogrzewanie	b.d.	b.d.	1.467 (67,0%)	16.659 (69,1%)
- gaz z sieci	-	-	-	850 (3,5%)

/Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS/

Z powyższych informacji wynika, że:

- Intensywny rozwój zasobów mieszkaniowych w gminie nastąpił w dziesięcioleciu 2000 - 2010 (dynamika wzrostu 123%).
- Poziom wyposażenia mieszkań w urządzenia infrastruktury technicznej jest, z wyjątkiem wodociągów, niższy od średnich dla powiatu suskiego. Na terenie gminy brak sieci gazowej.

5.4.2. Zabudowa usługowa

Poziom wyposażenia w infrastrukturę społeczną gminy na tle warunków występujących w powiecie suskim przedstawiają wybrane wskaźniki za 2010 rok:

wyszczególnienie	jednostka miary	POWIAT	Zembrzyce	Stryszawa	Budzów
Wychowanie przedszkolne - dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym:					
- 3 - 5 lat	% dzieci	52,2	37,7	55,6	45,3
- 3 - 6 lat	% dzieci	61,7	47,8	65,0	55,1
Szkolnictwo podstawowe					
- szkoły podstawowe	uczniów/1 komputer	9,78	7,28	8,88	6,23
- gimnazja	uczniów/1 komputer	13,12	23,89	11,00	14,96
Ochrona zdrowia i opieka społeczna					
- korzystający z zakładów podstawowej opieki zdrowotnej	osób/1obiekt	2678	2798	3945	2838
- korzystający z aptek ogólnie dostępnych	osób/1aptekę	3773	5596	5918	8514
- beneficjenci pomocy społecznej	% ogółu ludności	10,4	9,1	8,0	5,6
Kultura i sztuka					
- korzystający z placówek bibliotecznych	osób/1obiekt	2678	1399	11836	1419
- księgozbiór	wol/1000ludności	4423	6518	1858	7553
Kultura fizyczna, sport i rekreacja					
- stadiony	obiekt/1000mieszkańców	13,8	5,6	0,0	0,0
- boiska	obiekt/1000mieszkańców	5,2	1,4	3,5	2,1
Handel					
- supermarkety	obiekt	6	1	0	0

/Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS/

Na terenie gminy rozmieszczenie i wyposażenie poszczególnych jednostek jest zróżnicowane (stan w 2012 roku):

wyszczególnienie	Budzów	Bieńkówka	Baczyn	Jachówka	Palcza	Zachełmna
Liczba mieszkańców	2774	2218	896	1017	1244	548
Opieka przedszkolna						
- placówki	1	1	-	-	1	-
- dzieci	75	75	25	15	25	12
- oddziały przedszkolne	-	-	1	1	1	1
Szkolnictwo podstawowe						
- szkoły podstawowe	2	1	1	1	1	1
- uczniowie w szkołach podstawowych	213	188	71	53	87	41
- gimnazja	1	-	-	-	-	-
- uczniowie w gimnazjach	390	-	-	-	-	-
- ilość komputerów w szkołach	80	19	13	22	27	11
Placówki biblioteczne						
- biblioteki i filie	1	1	1	1	1	1
- komputery	6	4	4	4	13	2
- księgozbiór	17655	12149	9990	9312	10469	8549
Przychodnie opieki zdrowotnej						
	2	1	-	-	-	-

wyszczególnienie	Budzów	Bieńkówka	Baczyn	Jachówka	Palcza	Zachelma
Sport i rekreacja						
- kluby sportowe	1	1	-	1	-	-
- stadiony	-	-	-	-	-	-
- boiska	1	1	1	1	1	-
Obiekty kultu religijnego						
- kościoły parafialne	1	1	-	1	1	-
Cmentarze	1	1	-	1	1	-
Administracja i inne						
- posterunki policji	1	-	-	-	-	-
- urząd gminy	1	-	-	-	-	-
- poczta i telekomunikacja	1	1	-	-	-	-
- jednostki OSP	1	1	1	1	-	1

/Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS/

Z powyższych informacji wynika, że:

- Stopień wyposażenia w podstawowe obiekty usługowe w stosunku do średnich powiatowych jest niższy, szczególnie w zakresie oświaty i wychowania. W stosunku do gmin sąsiednich - zróżnicowany.
- Z analizy przestrzennego rozmieszczenia zainwestowania usługowego wynika, że największa ich koncentracja ma miejsce we wsi gminnej - Budzów, w pozostałych uzależniona jest w dużym stopniu od ilości mieszkańców.
- W przypadku zdecydowanie przyspieszonego rozwoju funkcji rekreacyjno - turystycznej gminy, należy uznać stopień wyposażenia gminy za niewystarczający.

5.4.3. Zabudowa rekreacyjna i turystyczna

Położenie w Beskidzie Makowskim i sąsiedztwie przyszłego zbiornika wodnego „Świnna Poręba” oraz dobra komunikacja - połączenie poprzez drogę wojewódzką z miejscowościami Śląska i Krakowem decydują o atrakcyjności tych terenów pod względem turystyczno-wypoczynkowym. Gmina posiada dobre warunki do rozwoju turystyki pieszej i rowerowej oraz agroturystyki i wypoczynku sobotnio - niedzielnego. Kompleksy leśne są atrakcyjne dla grzybiarzy i zbieraczy runa leśnego, a także dla miłośników polowań.

Na terenie gminy, zwłaszcza na stokach tutejszych gór obserwuje się rozwój zabudowy letniskowej, której właścicielami są przede wszystkim mieszkańcy miast województwa małopolskiego.

Obecnie na obszarze gminy brak ogólnodostępnych obiektów turystycznych. Według danych z Atlasu powiatu suskiego na terenie gminy zarejestrowanych jest 28 miejsc w gospodarstwach agroturystycznych i kwaterach prywatnych.

5.5. Działalność gospodarcza na terenie gminy

Działalność gospodarcza w gminie prowadzona jest przez małe i średnie przedsiębiorstwa zatrudniające od kilku do kilkunastu osób.

Podmioty zarejestrowane w systemie REGON (2012 rok):

- ogółem 579
- sektor publiczny 20
- sektor prywatny 559

Wśród podmiotów w sektorze prywatnym wyróżnia się:

- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - 511
- spółki prawa handlowego - 9
- spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego - 1
- stowarzyszenia i organizacje społeczne - 11

Podmioty gospodarcze według rodzaju działalności:

wyszczególnienie	ogółem gmina		Budzów		Bieńkówka		Baczyn		Jachówka		Palcza		Zachelmna	
	podmiot	%	podmiot	%	podmiot	%	podmiot	%	podmiot	%	podmiot	%	podmiot	%
- rolnictwo i leśnictwo	30	5	12	6	6	4	2	2	7	8	2	3	1	4
- przemysł i budownictwo	313	54	96	48	87	65	33	49	44	52	39	58	14	58
- usługi	236	41	93	46	41	31	33	49	34	40	26	39	9	38
ogółem:	579	100	201	35	134	23	68	12	85	15	67	12	24	3

/Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS/

- Mimo rozwoju małej przedsiębiorczości, w prywatnych firmach na terenie gminy znajduje zatrudnienie niewielki procent ludności. Ze względu na zróżnicowanie gałęziowe największy odsetek stanowią podmioty gospodarcze przetwórstwa produkcyjnego i budownictwa (313) oraz handlu hurtowego i detalicznego, naprawa samochodów.
- Dominującą rolę odgrywają podmioty wytwórczo-usługowe związane z przemysłem drzewnym, materiałów budowlanych oraz handlu.
- Zróżnicowane jest również rozmieszczenie przestrzenne jednostek - ponad 58% ogółu zarejestrowanych jest na terenie wsi Budzów i Bieńkówka.

6. Uwarunkowania społeczno - demograficzne

Analizy demograficzne są jednym z materiałów studialnych wykorzystywanych w planowaniu związanym z gospodarką przestrzenną. Mają na celu, na podstawie dotychczas zachodzących zjawisk społeczno-demograficznych, dostarczenie informacji dotyczących spodziewanej liczby i struktury ludności w przyszłości oraz zachodzących procesów demograficznych w gminie. Informacje te pozwolą na określenie polityki rozwoju przestrzennego gminy uwzględniającej m. in. zaspokojenie potrzeb i rozwiązanie problemów społeczności lokalnej.

6.1. Dotychczasowe trendy rozwoju ludności, ruch naturalny, migracje

Według danych GUS rozwój zaludnienia gminy, w wybranych latach, przedstawiał się następująco:

rok	ludność	przyrost naturalny (osoby)	przyrost rzeczywisty
1975	6.800	76	•
1990	7.603	79	•
1997	8.094	59	•
1999	8.199	57	•
2000	8.161	•	7
2005	8.335	51	•
2006	8.437	•	102
2007	8.476	•	39
2008	8.518	•	42
2009	8.608	•	90
2010	8.625	•	17
2012	8.697	24	72

/Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS/

Liczba mieszkańców gminy na 31.12.20012r. wynosiła 8.697 osób (w tym 4.359 mężczyzn i 4.338 kobiet), średnia gęstość zaludnienia 118 os/km². Rozwój liczby mieszkańców w ostatnich 8-miu latach ze stałą tendencją wzrostową wynikającą zarówno z przyrostu naturalnego jak i salda migracji (dynamika wzrostu wyniosła 104,3%).

W stosunku do innych miejscowości powiatu suskiego jest to jedna z większych ludnościowo gmin (6 miejsce na 9 jednostek), a jej mieszkańcy stanowią ok. 10,3% ogółu mieszkańców powiatu. Pod względem gęstości zaludnienia, ze względu na dużą powierzchnię, jest ono niższe od średniej dla powiatu i drugie wśród gmin wiejskich.

Analizując migracje w obrębie powiatu suskiego można stwierdzić, że gmina Budzów w latach 2005 - 2012 posiadała stale dodatnie saldo migracji wewnętrznych. Nie odnotowano większych skoków w napływie ludności, co świadczy o pewnej stabilności w procesach demograficznych.

6.2. Charakterystyka struktury wieku ludności

Zróznicowanie struktury wiekowej ludności gminy przedstawia się następująco (2012 rok):

miejscowość statystyczna	ludność					
	ogółem	kobiet /100 mężczyzn	z liczby ogółem w % wieku			ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
			przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Gmina Budzów	8.697	99	24,7	61,1	14,2	63,6

Dla porównania - w roku 2000 struktura wiekowa ludności wyglądała następująco

	8.161	98	30,4	54,5	15	83,5
--	-------	----	------	------	----	------

/Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS/

Porównanie powyższych danych wskazuje na niekorzystne, w roku 2012, obniżenie udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym. Korzystne jest z kolei obniżenie obciążenia ludności w wieku produkcyjnym grupą ludności w wieku nieprodukcyjnym. Wskaźnik feminizacji w obu analizowanych latach jest na niskim poziomie.

6.3. Rozwój liczebny ludności

Według prognozy demograficznej sporządzonej przez GUS dla części wiejskiej powiatu suskiego rozwój liczby ludności przedstawia się następująco:

rok	-	2011	2015	2020	2025	2030	2035
ludność	-	62.619	63.221	63.691	63.809	63.475	62.793

Zgodnie z przytoczonymi danymi ludność na terenach wiejskich powiatu będzie minimalnie wzrastać do roku 2025 (dynamika wzrostu wynosi 101,9%). Obserwując rozwój ludności na terenie gminy Budzów można przyjąć, że tak jak w całym powiecie, tendencja ta będzie także tu występować.

W oparciu o wymienione dane i określone tendencje, drogą przeliczeń i metodą graficzną, sporządzono szacunkową prognozę demograficzną dla gminy na lata 2015 - 2025.

Gmina Budzów - stan ludności

stan istniejący		prognoza na 2015 r.	prognoza na 2020 r.	prognoza na 2025 r.
2000 r.	2012 r.			
8.161	8.697	8.790 - 8.840	8.850 - 8.900	8.870 - 8.920

7. Stan systemów komunikacji

7.1. Komunikacja drogowa

Obszar gminy obsługuje system dróg publicznych kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej oraz sieć dróg wewnętrznych.

1/ Powiązania zewnętrzne zapewnia droga wojewódzka:

- droga nr 956 relacji Biertowice - Sułkowice - Zembrzyce klasy Z (G),
długość drogi w obrębie gminy - ok. 11,9 km.

2/ Powiązania zewnętrzne i wewnętrzne zapewniają drogi powiatowe (klasy Z i L) o następujących numerach i relacjach:

- 1689K Budzów - Bieńkówka - Stróża (klasy Z) o długości 11,9 km w obrębie gminy,
- 1706K Stronie - Zachełmna - Budzów (klasy L) o długości 3,8 km w obrębie gminy,
- 1707K Brody - Palcza (klasy Z) o długości 2,3 km w obrębie gminy,
- 1708K Baczyn - (Bieńkówka) (klasy L) o długości 2,3 km w obrębie gminy.

3/ Powiązania lokalne w granicach gminy zapewniają drogi gminne o łącznej długości ok. 65,5 km, w tym 118 dróg posiadających status gminnych w rozumieniu ustawy z 21.03.1985r. o drogach publicznych (patrz tabela):

lp.	nazwa drogi	numer drogi	długość drogi w km
Baczyn			
1	Zagrody Dolne	440000 K	0,450
2	Zagrody Górne	440001 K	0,500
3	Młynarczykówka - Leśniakówka	440002 K	1,150
4	Sabałówka	440003 K	0,300
5	Kozłówka	440004 K	0,450
6	Pająkówka - Ruskówka	440005 K	0,400
7	Glinik	440006 K	1,500
8	Pyrtkówka	440007 K	0,400
9	Drabinówka	440008 K	0,150
10	Zarębówka	440009 K	0,200
11	Majchrówka	440010 K	0,150
12	Galasówka	440011 K	0,150
13	Sitkówka	440012 K	0,150
14	Gielatówka	440013 K	0,350
15	Działy	440014 K	1,500
Budzów			
16	Holidówka	440015 K	0,550
17	U Bukowskiego	440016 K	0,400
18	Adamkówka	440017 K	0,500
19	Włóczykijówka	440018 K	0,250
20	Grychówka	440019 K	0,150
21	Garbatówka	440020 K	0,500
22	Niedźwiedziówka Górna	440021 K	0,900
23	Kurkówka	440022 K	0,600
24	Wojtankówka	440023 K	0,500
25	Pawlicówka	440024 K	0,700
26	Dyrdówka	440025 K	0,300
27	Zającówka	440026 K	1,000
28	Pieczarówka	440027 K	0,450

lp.	nazwa drogi	numer drogi	długość drogi w km
29	Wartówka	440028 K	1,250
30	Partykówka Dolna	440029 K	0,500
31	Partykówka Górna	440030 K	0,450
32	Firkówka	440031 K	0,250
33	Korelówka - Mychówka - Durajówka	440032 K	1,100
34	Kozłówka	440033 K	0,250
35	Moćkówka - Krupkówka	440034 K	0,800
36	Zimziele	440035 K	2,100
37	Za Szkołą	440036 K	0,100
38	Rojkówka - Florkówka	440037 K	0,550
39	Buktówka	440038 K	1,400
40	Nowakówka - Judaszówka - Mirochówka	440039 K	2,500
41	Warchołówka - Niedźwiedziówka Dolna - Pykówka	440040 K	1,400
42	Spólnikówka	440041 K	0,500
43	Fujówka	440042 K	0,400
44	Burligówka	440043 K	0,400
45	Os. Słoneczne - Madziarówka	440044 K	0,450
Bieńkówka			
46	Jędrzejakówka - Sałapatówka - Kojsówka	440083 K	0,500
47	Igłówka	440084 K	0,250
48	Chabosiówka - Pawlikówka	440085 K	2,000
49	Kruźłówka	440086 K	0,500
50	Węcówka	440087 K	0,600
51	Ciorkówka	440088 K	0,500
52	Hajostówka	440089 K	0,300
53	Pabisówka	440090 K	1,400
54	Mrucówka	440091 K	0,300
55	Lachówka Górna	440092 K	0,250
56	Szczepanówka	440093 K	0,250
57	Wronówka Górna	440094 K	0,250
58	Jończykówka	440095 K	0,350
59	Chuchrówka	440096 K	0,300
60	Mirochówka Górna	440097 K	0,250
61	Mirochówka Dolna	440098 K	0,150
62	Celakówka	440099 K	0,150
63	Kieraskówka - Stachoniówka	440100 K	0,600
64	Kaniówka	440101 K	0,350
65	Sołtystwo	440102 K	1,550
66	Dziadkówka - Lachówka	440103 K	0,850
67	Wronówka Dolna	440104 K	0,500
68	Rajdochówka	440105 K	0,250
69	Zagrody Dolne	440106 K	0,250
70	Lenikówka - Szczerbakówka	440107 K	2,500
71	Stróżówka	440108 K	0,400

lp.	nazwa drogi	numer drogi	długość drogi w km
Jachówka			
72	Głowaczówka	440045 K	0,400
73	Skupniówka	440046 K	0,250
74	Zmarzówka	440047 K	0,400
75	Ogarówka	440048 K	0,250
76	Worownikówka	440049 K	0,250
77	Radwanówka	440050 K	0,150
78	Celakówka	440051 K	1,750
79	Kachnicówka Dolna	440052 K	0,200
80	Zającówka - Suwajówka	440053 K	0,500
81	Matusakówka	440054 K	0,150
82	Adamkówka	440055 K	0,150
83	Kachnicówka Górna	440056 K	0,150
84	Malinówka	440057 K	0,300
85	Strączkówka	440058 K	0,200
86	Goczałówka	440059 K	0,500
87	Sołtystwo - Piątkówka	440060 K	0,700
88	Jeżówka	440061 K	0,350
89	Rzadkówka - Kowalówka	440062 K	0,600
90	Morągówka	440063 K	0,300
91	Chojnówka	440064 K	0,150
92	Prymulówka	440065 K	0,150
Palcza			
93	Natanówka	440066 K	0,200
94	Moskalówka	440067 K	0,150
95	Motylówka	440068 K	1,250
96	Doboszówka	440069 K	0,100
97	Kopytówka	440070 K	1,500
98	Smykówka	440071 K	0,150
99	Drożdźówka	440072 K	0,500
100	Chwałówka	440073 K	2,200
101	Księża Rola	440074 K	0,550
102	Grudówka	440075 K	0,150
103	Paskówka	440076 K	0,100
104	Filarówka	440077 K	0,250
105	Filusiówka	440078 K	0,300
106	Goryłówka	440079 K	0,300
107	Turlejówka	440080 K	0,300
108	Głowicówka	440081 K	0,250
109	Ciągówka	440082 K	0,400
Zachelmna			
110	Stankówka - Świerkówka	440109 K	1,500
111	Karasiówka - Sobalówka	440110 K	0,600
112	Skupniówka	440111 K	0,400
113	Nagielówka	440112 K	0,350
114	Hareżówka - Kwaśniówka	440113 K	0,400
115	Lempartówka	440114 K	0,300

lp.	nazwa drogi	numer drogi	długość drogi w km
116	Wrzodkówka	440115 K	0,200
117	Kołodziejówka	440116 K	0,350
118	Krzysztańówka	440117 K	0,400

Poza wyżej wymienionymi drogami publicznymi na terenie gminy występuje sieć dróg wewnętrznych, z których część znajduje się w zarządzie Gminy.

4/ Główne problemy z zakresu komunikacji drogowej:

- niezadawalający stan techniczny niektórych dróg gminnych lub ich odcinków (część dróg gminnych posiada nawierzchnię tłuczniową),
- słabe parametry techniczne niektórych dróg ponadlokalnych przebiegających przez tereny zabudowane (brak chodników w miejscach szczególnie niebezpiecznych),
- słabe parametry techniczne wszystkich dróg gminnych,
- brak miejsc parkingowych przyobiektowych, miejsc postojowych w pasach drogowych i niewystarczająca ilość wydzielonych parkingów ogólnodostępnych,
- duży wzrost natężeń ruchu na drodze wojewódzkiej.

7.2. Komunikacja kolejowa

Na obszarze gminy nie ma terenów, obiektów i urządzeń komunikacji kolejowej oraz nie przewiduje się ich lokalizacji.

7.3. Trasy i ścieżki rowerowe oraz szlaki turystyczne

Gmina posiada dogodne warunki do uprawiania turystyki rowerowej i tradycyjnej turystyki pieszej górskiej po oznakowanych szlakach turystycznych.

Przez obszar gminy prowadzą trzy główne szlaki tj.:

- szlak czerwony - fragment tzw. małego szlaku beskidzkiego relacji: Zembrzyce - góra Chełm - Palcza - Bieńkowska Góra - góra Babica - Myślenice;
- szlak zielony relacji: Kalwaria Zebrzydowska - Stronie (gm. Stryszów) - góra Chełm i dalej - centrum Budzowa - Makowska Góra - Maków Podhalański;
- szlak niebieski relacji: Kalwaria Zebrzydowska - Lanckorona - Harbutowice - Palcza - Bieńkowska - Koskowa Góra - Jordanów.

Ponadto:

- przez północny skraj gminy przebiegają trzy lokalne szlaki: czerwony Skawce (gm. Mucharz) - góra Chełm, niebieski Kalwaria Zebrzydowska - Stryszów - góra Chełm, żółty Lanckorona - Skawinki - góra Chełm Wschodni;
- przez południowy skraj gminy na krótkim odcinku prowadzi szlak żółty relacji: Maków Podhalański - Przysłopski Wierch - Koskowa Góra - góra Parszywka - Pcim.

W północnej części gminy wyznaczono także trasy (szlaki) rowerowe powiązane z systemem tras rowerowych w sąsiednich gminach Lanckorona i Stryszów.

Opisana wyżej sieć ważniejszych szlaków turystycznych i tras rowerowych, uzupełniona o wyznaczone w gminie szlaki lokalne a także nowe obiekty i urządzenia tego typu, winna być wykorzystana dla rozwoju funkcji turystycznej gminy.

8. Stan systemów infrastruktury technicznej

8.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy nie ma jednolitego systemu zaopatrzenia w wodę. Istnieje tu tylko jeden wodociąg zbiorczy we wsi Budzów, obejmujący obiekty użyteczności publicznej (urząd gminy, ośrodek zdrowia, szkoła podstawowa, przedszkole i in.) oraz część zabudowy mieszkalnej w centrum wsi.

Źródłem wody jest ujęcie z dwóch studni wierconych o wydajności $Q_{D,MAX} = 60,5 \text{ m}^3/\text{d}$; woda rozprowadzona jest grawitacyjnie rurociągami o długości ok. 700 mb, korzysta z niej ok. 600 osób. Na pozostałym obszarze gminy ludność zaopatruje się w wodę ze studni kopanych bądź z tzw. wodociągów zagrodowych dostarczających wodę z lokalnych źródeł bądź studni do kilku lub kilkunastu gospodarstw.

Z takiego systemu zaopatrzenia w wodę korzysta ok. 90% mieszkańców gminy.

8.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Na terenie gminy brak systemu kanalizacji sanitarnej oraz zbiorczej oczyszczalni ścieków. Istnieje tu tylko lokalna oczyszczalnia ścieków typu Bioclere (bioblok) o pojemności $16,2 \text{ m}^3/\text{dobę}$ oczyszczająca ścieki z obiektów użyteczności publicznej usytuowanych w centrum wsi Budzów.

Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni grawitacyjnie siecią kanalizacyjną o długości ok. 500 mb.

Na pozostałym obszarze gminy ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków bądź bezpośrednio do wód powierzchniowych lub podziemnych.

Według danych GUS w roku 2011 na terenie gminy istniało 1990 zbiorników bezodpływowych oraz dwie oczyszczalnie przydomowe. Ścieki ze zbiorników oraz osady ściekowe z lokalnej oczyszczalni są wywożone do oczyszczalni komunalnej w Suchoj Beskidzkiej.

Według „Programu ochrony środowiska dla gminy Budzów na lata 2013 - 2016 z perspektywą na lata 2017 - 2020” - niski poziom skanalizowania jest największym problemem w zakresie ochrony środowiska w gminie i wymaga pilnego rozwiązania zgodnie z ustaleniami „Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych”.

8.3. Zaopatrzenie w gaz i ciepło

Na terenie gminy nie ma sieci gazowej przewodzącej gaz ziemny wysokometanowy. Część mieszkańców korzysta z gazu płynnego dostarczanego w butlach przez wyspecjalizowanych dystrybutorów.

Z uwagi na brak zorganizowanego systemu ciepłowniczego, na terenie gminy istnieją lokalne źródła ciepła z zastosowaniem indywidualnych systemów grzewczych, cechujące się znaczną emisją zanieczyszczeń w procesie spalania. Do celów grzewczych i technologicznych wykorzystywane są paliwa stałe oraz energia elektryczna, gaz płynny i olej opałowy. Jednak podstawowym kryterium doboru paliwa winny być względy ekologiczne tj. ochrony powietrza atmosferycznego. Ten kierunek wymusza sukcesywne ograniczanie paliwa stałego na rzecz paliw ekologicznych (w tym gazu i oleju opałowego). Na terenach zabudowy usługowej i produkcyjno-usługowej kotłownie indywidualne i grupowe zaopatrują pojedyncze obiekty lub zespoły obiektów.

8.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Energia elektryczna dostarczana jest na teren gminy do wszystkich użytkowników siecią elektroenergetyczną średniego i niskiego napięcia zarządzaną przez TAURON Dystrybucja S.A. - Rejony Dystrybucji w Wadowicach. Źródłem zasilania jest stacja elektroenergetyczna WN/SN - GPZ Sucha Beskidzka.

Zasilanie odbiorców w gminie odbywa się z linii średniego napięcia 15 kV za pośrednictwem ok. 30 stacji transformatorowych słupowych i węższych 15/0,4 kV oraz linii niskiego napięcia. Zastosowane rozwiązania techniczne (moc transformatorów, rezerwy mocy) pozwalają na sukcesywną rozbudowę sieci i przyłączanie nowych odbiorców i nie stwarzają ograniczeń w rozwoju gminy. W związku ze wzrostem zużycia energii w gospodarstwach domowych, warunkiem koniecznym staje się modernizacja istniejącej sieci napowietrznej obejmująca min. wymianę starych i zniszczonych słupów, wymianę przewodów o niedostatecznym przekroju.

8.5. Telekomunikacja

Na terenie gminy istnieje infrastruktura telekomunikacyjna Telekomunikacji Polskiej S.A. i innych operatorów, zapewniająca pełny dostęp do usług telefonii stacjonarnej i Internetu. Dobrze rozwiniętą infrastrukturę posiadają również operatorzy cyfrowej telefonii komórkowej.

Stacje bazowe telefonii cyfrowej w gminie:

lp.	system	położenie
1	GSM 900 GSM 1800 UMT S 2100	Jachówka
2	GSM 900 UMT S 2100	Budzów 553

/Źródło: www.uke.gov.pl/

9. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

9.1. Wnioski złożone do Studium

Analizą objęto wnioski złożone w Urzędzie Gminy Budzów po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania studium i na zawiadomienie organów i instytucji uzgadniających i opiniujących projekt.

Wnioski pochodzące od indywidualnych wnioskodawców zostały zestawione w tabelach dla poszczególnych miejscowości i oznaczone na rysunku uwarunkowań, w skali 1 :10 000.

- Wnioski złożone w ustawowym okresie po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania Studium przez osoby prawne i fizyczne oraz jednostki nieposiadające osobowości prawnej, przedstawiają się następująco:

Wieś Budzów: 131 wniosków złożonych przez indywidualnych wnioskodawców dotyczących 501 działek ewidencyjnych), w tym:

- 112 wniosków - dla różnego typu zabudowy mieszkalnej (jednorodzinnej lub ogólnie działek budowlanych),
- 5 wniosków - dla zabudowy mieszkaniowo - letniskowej i rekreacyjnej,
- 8 wniosków - dla zabudowy mieszkaniowo - usługowej lub mieszkaniowo - produkcyjno - usługowej,
- 3 wnioski - dla zabudowy usługowej,
- 3 wnioski - dla zalesień lub terenów rolniczych.

Wieś Baczyn: 20 wniosków złożonych przez indywidualnych wnioskodawców dotyczących 82 działek ewidencyjnych), w tym:

- 13 wniosków - dla różnego typu zabudowy mieszkalnej (jednorodzinnej lub ogólnie działek budowlanych),
- 4 wnioski - dla zabudowy mieszkaniowo - letniskowej i rekreacyjnej,
- 2 wnioski - dla zabudowy mieszkaniowo - usługowej,
- 1 wniosek - dla zabudowy produkcyjno - usługowej.

Wieś Bieńkówka: 121 wniosków złożonych przez indywidualnych wnioskodawców dotyczących 511 działek ewidencyjnych), w tym:

- 110 wniosków - dla różnego typu zabudowy mieszkalnej (jednorodzinnej lub ogólnie działek budowlanych),
- 7 wniosków - dla zabudowy mieszkaniowo - letniskowej i rekreacyjnej,
- 2 wnioski - dla zabudowy mieszkaniowo - usługowej,
- 1 wniosek - dla zabudowy usługowej,
- 1 wniosek - dla rozbudowy cmentarza i obiektu sakralnego.

Wieś Jachówka: 79 wniosków złożonych przez indywidualnych wnioskodawców dotyczących 327 działek ewidencyjnych), w tym:

- 58 wniosków - dla różnego typu zabudowy mieszkalnej (jednorodzinnej lub ogólnie działek budowlanych),
- 18 wniosków - dla zabudowy mieszkaniowo - letniskowej i rekreacyjnej,
- 1 wniosek - dla zabudowy mieszkaniowo - usługowej,
- 2 wnioski - dla zabudowy zagrodowej i terenów rolniczych.

Wieś Palcza: 33 wnioski złożone przez indywidualnych wnioskodawców dotyczące 123 działek ewidencyjnych), w tym:

- 27 wniosków - dla różnego typu zabudowy mieszkalnej (jednorodzinnej lub ogólnie działek budowlanych),
- 2 wnioski - dla zabudowy mieszkaniowo - usługowej,
- 2 wnioski - dla zabudowy usługowej,
- 2 wnioski - dla eksploatacji kopalni.

Wieś Zachełmna: 20 wniosków złożonych przez indywidualnych wnioskodawców dotyczących 50 działek ewidencyjnych), w tym:

- 20 wniosków - dla zabudowy mieszkalnej lub mieszkalno - gospodarczej.

Na ogólną ilość 404 wniosków, dotyczących 1.594 działek, zdecydowanie przeważają związane z poszerzeniem zasięgu „podstawowej strefy osadniczej (mieszkalnej)”. Rozpatrzenia wniosków dokonano w aspekcie przeznaczenia terenów w obowiązujących dokumentach planistycznych dla obszaru gminy oraz możliwości wprowadzenia zmian w ustaleniach studium bez większych naruszeń przyjętych w tych dokumentach podstawowych zasad i kierunków zagospodarowania gminy.

- Wnioski złożone w ustawowym okresie po zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzania Studium... przez instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium, przedstawiają się następująco:

⇒ Zarząd Województwa Małopolskiego:

Wytyczne z ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (2003r.) oraz ustaleń Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego (2011r.) w zakresie:

- kształtowania rozwoju osadnictwa, w tym w szczególności zahamowania rozwoju zaudowy rozproszonej, wspierania uzbrojenia terenów, uwzględnienia wymagań w zakresie kształtowania przestrzeni publicznych;
- wyrównania szans życiowych osób niepełnosprawnych poprzez usuwanie barier architektonicznych i komunikacyjnych;
- ochrony i właściwego gospodarowania zasobami środowiska naturalnego, w tym w szczególności: uwzględnienia uwarunkowań wynikających z położenia gminy w obszarze o wysokich wartościach krajobrazowych i przyrodniczych, ochrony ujęć wód, uwzględnienia ustaleń Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego, występowania złóż piaskowców, ograniczenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych;
- zalesiania nieużytków i słabych użytków rolnych, kształtowanie granicy polno - leśnej;
- podnoszenia retencyjności dorzeczy i zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, w tym w szczególności: niedopuszczenia do nowego zainwestowania w strefach zagrożenia powodziowego, stosowania obudowy biologicznej cieków wodnych i zachowanie ich ciągłości, wykonywanie robót konserwacyjnych, regulacyjnych oraz związanych z ochroną przeciwpowodziową;
- ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym w szczególności: respektowania wartości układu ruralistycznego, uwzględnienia szlaków kulturowych małopolski, ochrony najcenniejszych obiektów „in situ”;
- rozwoju zagospodarowania turystycznego w harmonii z ochroną przyrody, w tym w szczególności: aktywizacji turystycznej gminy oraz budowy nowych tras turystycznych pieszych, rowerowych i konnych;
- systemów powiązań komunikacyjnych, w tym w szczególności ustalenia dla terenów dróg i ulic szerokości w liniach rozgraniczających umożliwiającą ich przebudowę i rozbudowę, modernizację drogi wojewódzkiej nr 956 w uzgodnieniu z właściwym zarządcą drogi;
- infrastruktury technicznej, w tym w szczególności rozwój systemów wodno - kanalizacyjnych.

⇒ Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie:

- obowiązkowo należy uwzględnić obszary szczególnego zagrożenia powodzią i zagrożone osuwiskami;
- dodatkowo w stosunku do wód propozycja zachowania pasów ochronnych wzdłuż cieków wodnych o szerokości minimum 15 m licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej, w celu umożliwienia dostępu do wody oraz utrzymania ekosystemów wodnych i zależnych od wód;
- wprowadzić zapisy umożliwiające Dyrektorowi RZGW w Krakowie wykonywanie budowli hydrotechnicznych związanych z utrzymaniem wód oraz ochroną przeciwpowodziową.

⇒ PGL - Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Sucha:

- uwzględnić ustalenia Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Sucha na lata 2006 - 2015, w tym wyznaczoną kategorię ochronności lasów;
- uwzględnić ustalenia uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów osób fizycznych we wsiach Baczyn, Palcza i Zachełma.

⇒ TAURON Oddz. W Bielsku-Białej:

- zapisy studium winny umożliwiać remont, rozbudowę i przebudowę istniejących sieci i urządzeń elektroenergetycznych oraz budowę nowych;
- projekt studium winien obejmować swym zakresem branżę elektroenergetyczną;
- należy przewidzieć zasilanie obiektów w gminie poprzez kablowe i napowietrzne linie SN i nN oraz stacje transformatorowe SN/nN.

⇒ Gmina Budzów:

Propozycje wyznaczenia nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie na terenie gminy:

- wieś Budzów: tereny dla lokalizacji oczyszczalni ścieków i usług komunalnych; tereny usługowe w centrum gminy; tereny usług sportu i rekreacji w dolinie potoku Drożdżynka;
- wieś Bieńkówka: tereny dla rozbudowy Domu Wiejskiego;
- wieś Jachówka: teren dla lokalizacji wieży widokowej przy szlaku turystycznym Budzów - Maków Podhalański;
- wieś Palcza: tereny dla rozbudowy ośrodka sportowo - rekreacyjnego;
- wieś Zachełmna: tereny dla lokalizacji boiska sportowego w przysiółku Sobalówka.

Wnioski złożone przez instytucje przeanalizowano z uwzględnieniem aktualnych przepisów dotyczących obowiązkowego zakresu studium.

9.2. Ustalenia Strategii rozwoju gminy

Strategia Rozwoju Gminy Budzów na lata 2008 - 2020 powiązana jest z istniejącymi dokumentami planistycznymi gminy, a także z dokumentacjami wyższego szczebla - Strategią Rozwoju Powiatu Suskiego, Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego i Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007 - 2015.

„Strategia Rozwoju Gminy Budzów 2008 - 2020”, przyjęta uchwałą nr XIII/134/2008 Rady Gminy w Budzowie z dnia 30 kwietnia 2008r., określa „Misję Gminy Budzów” oraz cele strategiczne, cele operacyjne i zadania będące konkretnymi działaniami służącymi realizacji celów.

Misją Gminy Budzów jest stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju rolnictwa, turystyki, agroturystyki i małej przedsiębiorczości, jako firm rodzinnych w oparciu o istniejący potencjał społeczny jej mieszkańców, z poszanowaniem walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego oraz wykorzystaniem szans związanych z pozyskiwaniem środków pozabudżetowych, głównie unijnych

W oparciu o zakreśloną misję i wizję rozwoju gminy wyznaczono:

- cele strategiczne - z długim horyzontem czasowym wyznaczającym kierunki działań podmiotów życia społecznego i gospodarczego gminy,
- cele operacyjne - stanowiące rozwinięcie celów strategicznych dla średniego horyzontu czasowego i odpowiadające na pytanie, w jaki sposób osiągnąć postawione zamierzenia oraz wskazujące narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych,
- zadania - to jest działania służące realizacji celów stanowiące podstawę wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy Budzów.

W Strategii ustalono 3 cele strategiczne, cele operacyjne oraz zadania służące ich realizacji, w tym zadania priorytetowe.

Cel strategiczny nr 1 – ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY ZAPEWNIĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE	
cele operacyjne:	1/ uporządkowanie systemu gospodarki odpadami w gminie, 2/ uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej, 3/ racjonalna gospodarka energetyczna, 4/ modernizacja dróg lokalnych i ponadlokalnych - dążenie do poprawy bezpieczeństwa ruchu, 5/ racjonalna gospodarka zasobami wodnymi.
zadania priorytetowe:	– budowa kanalizacji gminy, – remont dróg gminnych w poszczególnych wsiach, – budowa chodników w poszczególnych wsiach, – rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego w poszczególnych wsiach, – wykonanie instalacji systemu słonecznego ogrzewania wody w budynkach użyteczności publicznej, – termomodernizacja placówek oświatowych i użyteczności publicznej.
Cel strategiczny nr 2 – ROZWÓJ ROLNICTWA I AGROTURYSTYKI ORAZ WZMOCNIENIE I WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU KULTUROWEGO I TURYSTYCZNEGO GMINY	
cele operacyjne:	1/ rozwój infrastruktury turystycznej oraz stworzenie oferty rekreacyjnej, 2/ rozwój gospodarstw agroturystycznych oraz turystyki weekendowej, 3/ stworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju rolnictwa, 4/ dostosowanie placówek oświatowych do zmieniających się warunków i potrzeb, 5/ zachowanie szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego.
zadania priorytetowe:	– budowa Centrum Kultury z salą widowiskową w Budzowie – tworzenie gospodarstw agroturystycznych – budowa wyciągów narciarskich w Bieńkówce i Jachówce – rozbudowa infrastruktury turystycznej – budowa 15 km ścieżek rowerowych, w tym projektu „Ekomuzeum” – budowa szlaków turystycznych – renowacja kapliczek i krzyży przydrożnych oraz innych obiektów o wartości zabytkowej.
Cel strategiczny nr 3 – WZROST STANDARDU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
cele operacyjne:	1/ aktywizacja społeczności lokalnych, 2/ poprawa jakości usług ochrony zdrowia, 3/ wspieranie zainteresowań i aspiracji społecznych młodych obywateli gminy, 4/ stwarzanie uczniom warunków uczestniczenia w procesie dydaktycznym o standardach europejskich, w szczególności w zakresie: a/ nauki języków obcych, b/ dostępu do Internetu, 5/ tworzenie programów lokalnych dot. pracy z młodzieżą, szczególnie po zajęciach szkolnych. 6/ podnoszenie atrakcyjności centrów wsi ze względu na ich ważną rolę w percepcji wsi, 7/ budowa centrów sportowo - rekreacyjnych w poszczególnych wsiach, 8/ rozbudowa Domu Wiejskiego z amfiteatrem, 9/ prowadzenie działań służących zapobieganiu patologii wśród dzieci i młodzieży (szkoły wolne od kradzieży, przemocy i nałogów), 10/ realizacja założeń „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecz-

	nych”, 11/ zarządzanie kryzysowe.
zadania priorytetowe:	<ul style="list-style-type: none"> – rewitalizacja centrum Budzowa i pozostałych sołectw jako dominanty przestrzennej wsi, – rozbudowa Domu Wiejskiego w Bieńkówe, – budowa centrów sportowo - rekreacyjnych w poszczególnych wsiach, – stworzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci, – utworzenie „Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Budzowskiej”.

Poszczególne zadania mogą uzyskać wsparcie finansowe z programów krajowych i regionalnych wspierających rozwój lokalny. Zadania zgłoszone w ramach Konwentu Strategicznego spełniają oczekiwania społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na terenie gminy.

9.3. Ustalenia dla gminy Budzów z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa Małopolskiego

Polityka przestrzenna wskazana w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjętym przez Sejmik Województwa Małopolskiego Uchwała Nr XV/174/03 z dnia 22 grudnia 2003 roku.

Jako jeden z priorytetów zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego wskazano poprawę ładu przestrzennego. Wśród najważniejszych zadań tej polityki wymieniono:

- wzmocnienie policentrycznej struktury systemu oraz kształtowanie wielofunkcyjnego modelu aglomeracji, miast i osiedli, który zapewnia optymalne efekty społeczne i gospodarcze;
- stopniową likwidację dysproporcji w zagospodarowaniu i związanych z tym barier rozwoju;
- restrukturyzację i unowocześnianie przemysłu oraz kształtowanie sektora nowych usług;
- przywracanie i utrwalanie równowagi ekologicznej, drogą coraz efektywniejszego równoważenia działań społeczno - gospodarczych i przestrzennych z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego;
- poprawa estetyki zabudowy i zagospodarowania - znaczące zwiększenie terenów zielonych, poprawa stanu sanitarnego;
- eliminowanie kolizji między funkcjami produkcyjnymi (rolnictwo, przemysł) z ekologicznymi (leśnictwo, turystyka, obszary chronione) - strefowanie zagospodarowania.

W planie wskazano strefy problemowe i obszary funkcjonalne polityki przestrzennej dla całego województwa. Dla południowej części województwa wyodrębniono strefę B - STREFA OBSZARÓW O WYSOKICH WARTOŚCIACH PRZYRODNICZYCH.

Proekologiczne działania na tych terenach zmierzać powinny w kierunku zachowania tych walorów i aktywne przeciwdziałanie ich możliwej degradacji poprzez m.in.:

- zwiększanie powierzchni terenów podlegających różnym formom ochrony prawnej;
- reglamentowanie na drodze administracyjnej rodzajów i form działalności gospodarczej, które mogłyby negatywnie oddziaływać na środowisko.

Mając na uwadze charakter istniejącego zainwestowania, odmienność funkcjonalną, rodzaj i nasilenie procesów społeczno - gospodarczych o określonej specyfice oraz potencjalne możliwości występowania lokalnych i ponadlokalnych konfliktów, charakterystycznych dla dominujących na poszczególnych terenach funkcji ekonomicznych, wskazano wieloprzestrzenny obszar funkcjonalny jako **obszar aktywizacji i promocji produktu turystycznego Małopolski Południowej** - gmina Budzów położona jest w zasięgu tego obszaru funkcjonalnego. Dla obszaru przewidziano podjęcie następujących działań, służących rozwiązywaniu istniejących i zapobieganiu potencjalnych konfliktów oraz zmierzających do aktywizacji społeczności regionu i promocji oferowanego produktu turystycznego:

- wspieranie rozwoju wszelkich form turystyki nie kolidujących z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego;

- aktywny udział w rozwiązywaniu konfliktów wynikających z kolizji lokalizacyjnych obiektów i form zagospodarowania turystycznego mogących wpływać na stan środowiska i krajobraz z wymogami ich ochrony;
- rozwijanie edukacji społeczności lokalnych w zakresie tworzenia produktu turystycznego w różnej skali (od uruchamiania gospodarstw agroturystycznych po przedsięwzięcia wymagające zaangażowania większej ilości podmiotów);
- włączanie się w promowanie produktu turystycznego obszaru poprzez pomoc w tworzeniu organizacji promocyjnych, wykorzystywanie kontaktów krajowych i międzynarodowych zarządu i kadry kierowniczej administracji województwa, dofinansowywanie przedsięwzięć o charakterze promocyjnym (targów, festiwali, konferencji).

Kierunki działań i wskazania przypisane do obszaru aktywizacji i promocji produktu turystycznego Małopolski Południowej:

Strefa ekonomiczna - dotyczą podstawowych problemów związanych z obszarami predestynowanymi do gospodarczego wykorzystania potencjału przyrodniczego województwa małopolskiego, z obszarami wymagającymi działań przywracających równowagę w środowisku, w tym o substandardowych warunkach sanitarno - zdrowotnych oraz obszarami lub korytarzami proponowanymi do objęcia różnymi formami ograniczonego użytkowania:

- ochrona i gospodarowanie kopalinami - ochrona udokumentowanych złóż kopalin pospolitych o istotnym znaczeniu w skali województwa lub unikatowych;
- zasoby wód podziemnych - skuteczna ochrona prawna, minimalizacja zużycia i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom realizowana poprzez objęcie faktyczną ochroną prawną obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych;
- zasoby wód powierzchniowych - nadrzędną zasadą jest racjonalne kształtowanie zasobów wodnych oparte na korzystnym ekologicznie i gospodarczo zagospodarowaniu zlewniami rzek;
- ochrona przed powodzią - osiągnięcie właściwego zagospodarowania terenów zagrożonych, poprzez określenie faktycznych obszarów zagrożonych zalaniem wraz ze wskazaniami dla tych obszarów, zwiększenie retencji powierzchniowej;
- ochrona przed zagrożeniami osuwiskowymi - pilna potrzeba wykonania map osuwiskowych, opracowań zawierających identyfikację obszarów osuwiskowych i obszarów predestynowanych do powstawania osuwisk, a ponadto obszarów, na których mogą wystąpić inne zjawiska geodynamiczne tak naturalne (sufozja) jak i antropogenne (deformacje ciągłe i nieciągłe na terenach poeksploatacyjnych) oraz opracowanie wytycznych dotyczących sposobów zagospodarowania i monitorowania;
- ochrona powietrza - ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających powietrze do poziomu zapewniającego wysoką jakość środowiska atmosferycznego oraz odpowiadających funkcjom, uwarunkowaniom regionalnym i wymaganiom ogólnokrajowym;
- systematyczna poprawa klimatu akustycznego - podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego, poprawa jakości dróg, wyznaczenie terenów zagrożonych hałasem, wibracjami i promieniowaniem jonizującym oraz terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów i podejmowania działań naprawczych;
- ochrona zasobów glebowych - ochrona zasobów gleb wysokiej jakości rolniczej, rozwój rolnictwa proekologicznego zwłaszcza w produkcji owoców metodami ekologicznymi w rejonach podgórskich i górskich; na wszystkich obszarach użytkowanych rolniczo, usytuowanych zwłaszcza na terenach objętych różnymi formami ochrony przyrody oraz na obszarach zlewni chronionych, ochrona gleb przed niekorzystnym wpływem zabiegów agrochemicznych;
- zasoby leśne - stałe powiększanie zasobów leśnych oraz poprawa ich kondycji przyrodniczej do stanu umożliwiającego optymalne warunki funkcjonowania lasów; kontynuacja przebudowy gatunkowej drzewostanów dla dostosowania składu gatunkowego zbiorowisk leśnych do warunków siedliskowych;
- ochrona przyrody i krajobrazu - kształtowanie spójnej przestrzennie małopolskiej sieci powiązań przyrodniczych uwzględniającej istniejące i projektowane obszary chronione, włączone w sieć krajową, opartej o założenia i koncepcję europejskich sieci ekologicznych; tworzenie warunków przestrzennych dla zapewnienia ochrony prawnej unikatowych i wybitnych

walorów przyrodniczych i krajobrazowych w tym ochrona rzek z ich otoczeniem oraz innych ciągów obszarowych mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.

Sfera kulturowa - wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla ochrony tożsamości regionalnej oraz promocji rozwoju gospodarczego poprzez:

- ochronę, utrzymanie i przywracanie zasobów dziedzictwa kulturowego;
- wykorzystanie i udostępnianie zasobów dziedzictwa kulturowego;
- zachowanie, ochronę i rewitalizację historycznych układów przestrzennych;
- zachowanie i ochronę krajobrazu kulturowego;
- zachowanie, ochronę i kształtowanie architektury regionalnej;
- zachowanie i ochronę niematerialnych wartości kulturowych, stanowiących o tożsamości regionu;
- podejmowanie działań organizacyjnych, badawczych i promocyjnych;
- integrację ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego.

Infrastruktura społeczna - racjonalne wykorzystanie istniejącego potencjału w tym zakresie, a także poprawę standardów i zmniejszanie dysproporcji odnośnie dostępności do niej oraz jakości obsługi mieszkańców. Realizacja powyższych celów i kierunków działań odbywać się będzie poprzez działania w sferze przestrzennej (lokalizacyjnej) i poza przestrzennej (organizacyjnej). W sferze przestrzennej będą to m.in.:

- lokalizacja ośrodków sportowo - rekreacyjnych łączących różne formy uprawiania sportów i aktywnego spędzania wolnego czasu na obszarze całego regionu Małopolski, tak aby docelowo większość gmin na terenie województwa była w nie wyposażona;
- lokalizacja ośrodków narciarskich na terenach o korzystnych warunkach orograficznych i klimatycznych, w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym i krajobrazem; w chwili obecnej przewiduje się ich nowe lokalizacje m.in. w paśmie Beskidu Małego (miasta i gminy Andrychów i Wadowice oraz gminy Stryszawa i Zembrzyce a także Budzów w Beskidzie Makowskim);
- wyznaczenie i realizacja różnego rodzaju tras rekreacyjnych (pieszych, rowerowych, konnych, narciarstwa śladowego oraz innych, specjalistycznych); główną zasadą ich wyznaczania i realizacji powinno być połączenie ich w spójny i przemyślany system obejmujący docelowo teren całej Małopolski; szkieletem takiego systemu powinna być sieć tras rowerowych służąca również do przemieszczania ludności;
- turystyka przyrodnicza (piesza, rowerowa, konna, narciarska itp.) powinna być rozwijana na bazie parków narodowych i krajobrazowych, rezerwatów przyrody, pomników przyrody i muzeów przyrodniczych powiązanych z tymi obszarami;
- agroturystyka, wykorzystując zachowany w województwie tradycyjny wiejski krajobraz kulturowy i walory przyrodnicze stosowne do tej formy wypoczynku, powinna rozwijać się na bazie obszarów agroturystycznych, łatwo dostępnych urządzeń obsługi z zakresu kultury, rozrywki, handlu itp., a także kwater w jednostkach osadniczych położonych w obszarach agroturystycznych.

Integracja przestrzenna - ustalenia wykraczają poza zakres jednej sfery, której problematyka została ściśle określona, wkraczając w pola rozważań przypisanych do innych sfer (głównie sfery ekonomicznej):

- hierarchia ośrodków - jako docelowy model hierarchii ośrodków w województwie małopolskim, w zakresie wyposażenia w infrastrukturę społeczną, przyjęto układ składający się z pięciu poziomów; najniższy poziom lokalny to małe ośrodki wyposażone w podstawowe obiekty infrastruktury społecznej, zaspokajające potrzeby lokalnych społeczności; poziom lokalny tworzą m.in. miejscowości będące siedzibami gmin, są to ośrodki małe, o małym potencjale i możliwościach zaspokajania jedynie lokalnych potrzeb mieszkańców z zakresu infrastruktury społecznej;
- kształtowanie ładu przestrzennego - wśród zadań priorytetowych tej polityki należy m.in. wymienić: przywracanie i utrwalanie równowagi ekologicznej, drogą coraz efektywniejszego równoważenia działań społeczno-gospodarczych i przestrzennych z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego; poprawę estetyki zabudowy i zagospodarowania; eliminowanie kolizji między funkcjami produkcyjnymi (rolnictwo, przemysł) z ekologicznymi (leśnictwo, turystyka, obszary chronione) - strefowanie zagospodarowania; do najważniejszych postulatów do planów miejscowych zalicza się:

- ograniczanie rozproszenia budownictwa, poprzez intensyfikację wykorzystania terenów mieszkaniowych w ramach istniejącego zainwestowania;
- rozszerzanie terenów mieszkaniowych poza obszar zwartej zabudowy miejscowości w pierwszej kolejności na tereny już silnie obciążone zabudową rozproszoną oraz rezygnacja z wprowadzania nowej i utrwalania istniejącej zabudowy w terenach otwartych;
- ograniczanie rozwoju terenów budowlanych liniowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych, głównie dróg wyższych rangą w celu umożliwienia ich rozbudowy i modernizacji;
- oznaczanie obszarów zalewowych i osuwiskowych, rezygnacja z wprowadzania nowej oraz utrwalania istniejącej zabudowy na terenach zagrożonych powodzią i osuwiskami;
- chronienie dziedzictwa kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu poprzez wykorzystanie walorów środowiska kulturowego i podniesienia atrakcyjności obszarów poprzez uwzględnienie ustaleń konserwatorskich i dostosowanie nowej architektury do tradycji i charakteru substancji zabytkowej;
- nawiązywanie w nowej architekturze do lokalnych wzorów i materiałów, zachowywanie regionalnego krajobrazu kulturowego.

W ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, uwzględniono następujące zadania odnoszące się do terenu gminy Budzów:

- modernizację (przebudowę) drogi wojewódzkiej nr 956 relacji Biertowice - Sułkowice - Budzów - Zembrzyce;
- utrzymanie i realizację szlaków dziedzictwa kulturowego;
- ochronę zasobów wód w ustanowionych strefach ochronnych ujęć wód podziemnych i powierzchniowych.